

Panu Räisänen

**Monimuoto-opiskelijoiden tuutorointi Oulun ammattikorkeakou-
lussa**

Monimuoto-opiskelijoiden tuutorointi Oulun ammattikorkeakou- lussa

Panu Räisänen
Opinnäytetyö
Kevät 2016
Sosiaalian tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Panu Räisänen

Opinnäytetyön nimi: Monimuoto-opiskelijoiden tuutorointi Oulun ammattikorkeakoulussa

Työn ohjaajat: Aira Vanhala ja Markku Koivisto

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: toukokuu 2016

Sivumäärä: 47 + 9

Syksyllä 2015 Oulun ammattikorkeakoulussa aloitti ennätysmäärä monimuoto-opiskelijoita ja samalla käynnistyi monimuototuutorointi laajemmin kuin koskaan aiemmin. Monimuoto-opiskelun lisääntyminen ja kehittyminen asettavat haasteita myös monimuototuutoroinnin kehittämiseen. Ensimmäisen laajemman monimuototuutorivuoden jälkeen monimuototuutoreiden kokemuksia täytyy tutkia, jotta voidaan nähdä tuutoroinnista toimivat käytännöt ja löytää asiat, joita tulee kehittää. Työn toimeksiantaja on Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla millaisia kokemuksia monimuototuutoreilla on monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista. Opinnäytetyön tavoitteena on monimuototuutoroinnin kehittäminen.

Kohderyhmään kuuluivat Oulun ammattikorkeakoulun monimuototuutorit, joista suurin osa oli tuutoroimassa ensimmäistä vuottaan. Useimmat tuutoroitavat ryhmät opiskeli etä- ja lähiovetusjaksoina ja muutama iltaopintoina.

Kyseessä on laadullinen tutkimus. Aineistokeruumenetelmänä käytettiin webropol-kyselyä. Sovellettu tietoperusta koostuu vertaisohjaukseen liittyvästä kirjallisuudesta sekä OSAKOn koulutus- ja internetsivujen materiaalista.

Tutkimukseen osallistuneet monimuototuutorit kokivat tuutoroinnin hyvin vaihtelevasti. Osalla oli kokonaan positiivisia kokemuksia koulutuksesta, tuutoroinnista sekä tuen ja ohjauksen saannista. Kuitenkin suuremmalla osalla kokemukset olivat jollain tapaa negatiiviset. Tuutorit kokivat itsensä motivoituneeksi, mutta kuitenkin omasta mielestään eivät onnistuneet tuutorina kovinkaan hyvin tai eivät koe tuutoroinnista olevan juurikaan hyötyä nykyisenkaltaisena.

Monimuototuutorit olisivat tarvinneet ennen tuutoroinnin alkua tietoa monimuoto-opiskelusta, sen rakenteesta sekä haasteista. Tuutoroinnin aikana taas motivoinnille, tuelle ja ohjaukselle olisi ollut selvää tarvetta. Monimuototuutoreita olisi myös selventänyt tieto monimuototuutoroinnin sisällöstä, tarkoituksesta, tavoitteesta sekä menetelmistä tavoitteeseen pääsemiseksi.

Asiasanat: Tuutorointi, vertaisohjaus, verkko-ohjaus ja monimuototuutorointi.

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Social Service

Author: Panu Räisänen

Title of thesis: Tutoring flexible study students in the Oulu University of Applied Sciences

Supervisors: Aira Vanhala and Markku Koivisto

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2016

Number of pages: 47 + 9

There was a record in the amount of flexible study applicants in the Oulu University of Applied Sciences during autumn 2015. At the same time flexible study tutoring was started in a larger scale. Flexible studying has increased and developed, and that sets challenges also in developing the flexible study tutoring. After the first year of tutoring in a larger scale, the experiences of the flexible study tutors had to be researched in order to see the practises that work in this type of tutoring and also to find the things that need to be developed. The employer of this thesis is the Oulu University of Applied Sciences.

The meaning of this thesis is to describe what kind of experiences the flexible study tutors have on the capabilities the basic tutoring has given, tutoring the students and the need of the support, guidance and motivation. The aim of this thesis is to develop flexible study tutoring.

The target group was consisted of the flexible study tutors, who were studying in the Oulu University of Applied Sciences. Most of them were tutoring for the first year and most of the tutored were studying on distance and contact learning periods and not doing the courses as “after school studies”. This research is qualitative and webropol- study was used as the research method. Applied knowledgebase is consisted of theme related literacy and OSAKO’s Internet website’s material.

The flexible study tutors whom participated in this research experienced tutoring varyingly. Others had only positive experiences on the training, tutoring and getting support and guidance. On the other hand many felt that the feelings were somehow negative. Tutors felt motivated, but in their opinions, they didn’t succeed well as tutors nor felt that tutoring was useful as it is now.

Flexible study tutors would have needed knowledge of flexible studying, it’s structure and challenges before the tutoring had started. During the tutoring there would have been a clear need for motivation, support and guidance. The content, meaning and goals of flexible studying and the methods to accomplish such goals should have been clarified to the tutors.

Keywords: Tutoring, peer guiding, online guiding, flexible study tutoring.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MONIMUOTO-OPISKELU	8
2.1	MONIMUOTO-OPISKELUN ERITYISPIIRTEET	8
2.2	MONIMUOTO-OPISKELU OAMKISSA	10
3	MONIMUOTOTUUTOROINTI OPISKELUN TUKENA	11
3.1	TUUTOROINTI ELI VERTAISOHJAUS	11
3.2	MONIMUOTOTUUTOROINTI	16
3.3	VERKKO-OHJAUS OSANA MONIMUOTOTUUTOROINTIA	18
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	21
4.1	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	21
4.2	TUTKIMUKSEN METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT	23
4.3	TUTKIMUKSEEN OSALLISTUJAT JA AINEISTON KERUU	23
4.4	AINEISTON ANALYYSI.....	24
4.5	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS.....	25
4.6	TUTKIMUKSEN EETTISYYS	26
5	MONIMUOTOTUUTOREIDEN KOKEMUKSET TUUTOROINNISTA	28
5.1	KOKEMUKSET PERUSTUUTORIKOULUTUKSESTA	28
5.2	KOKEMUKSET MONIMUOTOTUUTOROINNIN TOTEUTTAMISESTA	29
5.3	KOKEMUKSET MOTIVAATIOSTA JA TUEN JA OHJAUKSEN TARPEESTA.....	32
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	36
7	POHDINTA	41
	LÄHTEET	44
	LIITTEET	48

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla millaisia kokemuksia monimuototuutoreilla on monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista sekä perustuutorikoulutuksen antamista valmiuksista monimuototuutoriksi. Oulun ammattikorkeakoulun ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa aloitti syksyllä 2015 ennätysmäärä monimuoto-opiskelijoita. Myös monimuototuutorointi käynnistyi laajemmin ensimmäistä kertaa. Onkin ajankohtaista tutkia monimuototuutoreiden kokemuksia tuutoroinnin tavoista ja muodoista. Tulevaisuudessa monimuoto-opiskelijoiden määrä kasvaa. Monimuototuutorointia on tarpeellista tutkia ja kehittää nyt sekä tulevaisuudessa, jotta voidaan vastata mahdollisimman hyvin monimuoto-opiskelijoiden tuen ja ohjauksen tarpeisiin opiskelun, opintojen ohjauksen sekä opiskelijakulttuurin osalta.

Monimuoto-opiskelu vaatii paljon sitoutumista, organisoimista sekä aikataulun hallintaa. Suurin osa monimuoto-opiskelijoista työskentelee opintojen ohessa täysipäiväisesti tai osa-aikaisesti. Työn, opiskelun, harrastusten sekä perheen yhteensovittaminen vaatii hyviä organisointitaitoja. (Lätti 2011, 107 & 111.) Monimuoto-opiskelijoilta vaaditaan myös itseohjautuneempaa asennetta opiskeluun, mutta he kuitenkin tarvitsevat yhtä lailla opintojen ohjausta ja tukea opiskeluun kuin päivätoteutuksella opiskelevat. Erityisesti monimuoto-opiskelijat tarvitset vertaistukea ja ohjausta henkilöiltä, joilla on ymmärrystä heidän monimuotoisista elämäntilanteista, johon kuuluu perheen, työn, harrastusten ja opintojen yhteensovittaminen. (Mäkelä 2010, 2.)

Monimuototuutorit opastavat uusia opiskelijoita opiskelun sovittamisessa muuhun elämään, kertovat opiskelusta ja koulun käytänteistä sekä pyrkivät omalta osaltaan luomaan yhteisöllisyyttä opiskelijaryhmään. Monimuoto-opiskelijoiden ryhmäytyminen on yksi suurista haasteista, johon varmasti jokainen monimuototuutori tarvitsee lisää tietoa. Päivätoteutuksella opiskelevien ryhmäytymistä edistää huomattavasti päivittäinen opiskelukavereiden näkeminen koululla ja sen ulkopuolella. Monimuoto-opiskelijoilla ei tällaista mahdollisuutta ole. Osa monimuoto-

opiskelusta tapahtuu iltaopetuksena, mutta yleisempää on lähi- ja etäopetusjaksot.

Nykyään ihmiset hakeutuvat opiskelemaan hyvin erilaisista syistä. Useimmiten monimuoto-opintoihin hakeudutaan halusta saada uusi ammatti tai kehittääkseen ammattitaitoaan ja parantamaan sen avulla uralla etenemismahdollisuuksiaan. Osa hakeutuu opiskelemaan työttömyysuhan tai työttömyyden vuoksi. Joillekin opiskelu voi olla henkisesti niin palkitsevaa toimintaa, että tutkintoja haalitaan kaasan useampia. Opiskelumuuotoja on kehitetty vastaamaan mahdollisimman hyvin työelämän haasteisiin ja tarpeisiin, mikä mahdollistaa monelle opiskelun aloittamisen vielä aikuisiällä tai työn ohessa. Työn ohessa opiskelua on mahdollistettu koulujen paikasta tai ajasta riippumattomilla opiskelumuuodoilla, jolloin jokaisella on mahdollisuus kouluttaa itseään vielä työelämässäänkin. (Hyria, 5. Viitattu 26.11.2015.) Monimuoto-opiskelun lisääntyminen ja kehittyminen asettavat haasteita myös monimuototutoroinnin kehittämiseen.

2 MONIMUOTO-OPISKELU

2.1 Monimuoto-opiskelun erityispiirteet

Monimuoto-opiskelu on opiskelijalle joustavampi opiskelumuoto kuin päivätoteutuksella opiskelu. Monimuoto-opiskelussa on päivätoteutukseen verrattuna huomattavasti vähemmän läsnäolovelvoitteisia sekä lähiopetustunteja. Päivätoteutuksella opiskelu tapahtuu arkipäivisin ja mahdollisesti myös iltaisin, mutta monimuoto-opiskelussa on yleisintä, että opetus on jaksotettu lähi- ja etäopetusjaksoihin. Monimuoto-opiskelu antaa paremmat mahdollisuudet kouluttautua esim. työnohessa.

Monimuoto-opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, jossa on käytössä koko opiskelun kirjo erilaisine muotoineen opettajajohtoisesta opetuksesta itseopiskeluun saakka erilaisissa ympäristöissä. Monimuoto-opiskelussa kuitenkin korostetaan itseopiskelun merkitystä. Itsenäisempi opiskelu merkitsee opiskelijallekin erilaisen verkko-oppimisalustojen ja etäyhteysohjelmien hallintaa. Monimuoto-opiskelun tausta-ajatuksena on pyrkimys päästä erilaisiin tavoitteisiin eri opiskelumuotoja käyttäen, mikä mahdollistaa hyvin erilaisissa elämäntilanteissa opiskelun ja itsensä kehittämisen. Opetusta tavallista suunnitellaan siten, että opettaja on tiedonsiirron välikappale kirjallisuudesta ja tutkimuksesta opiskelijoille sekä voidaan ajatella, että opettajan opetus on tavallisesti keino välittää tietoa opiskelijoille. Opiskelijalle jätetään tällöin tehtäväksi vain kertaus harjoitusten ja oppikirjojen avulla. Monimuoto-opiskelu muuttaa perinteistä opiskelua siten, että suuri vastuu annetaan opiskelijalle. Itseopiskelun varaan pyritään jättämään kaikki, mikä koetaan, ettei siihen tarvitse opettajan läsnäoloa ja opetusta. (Paakkola 1992, 11–12.) Myös monimuototuutoroinnissa on huomioitava opiskelijan itsenäisempi rooli oppijana ja verkko-ohjauksen korostuminen.

Monimuoto-opiskelijoilta vaaditaan myös paljon itseohjautuvuutta koko opiskelun ajalta vähäisten lähiopetuspäivien vuoksi. Itseohjautuvuutta oppimisessa voidaan kuvailla laajasti ymmärrettynä prosessina, jossa opiskelijan tulee suoriutua

suurimmasta osasta opiskeluunsa liittyvistä asioista itsenäisesti. Monimuoto-opiskelijan tulee tiedostaa omat oppimistarpeensa ja määrittää oppimistavoitteenensa sekä tunnistaa tehokkaimmat resurssit ja keinot niiden saavuttamiseksi, jotta opiskelu olisi mahdollisimman tuloksellista. Opintojen alussa opiskelijat laativat henkilökohtaisen opintosuunnitelman, jonka avulla voidaan seurata yksilöllisesti opintojen etenemistä kohti valmistumista. (Paananen 1992, 17.) Itseohjautuvan monimuoto-opiskelijan tuutorointi vaatii monimuototuutorilta erityistä osaamista.

Monimuoto-opiskelijoiden kokemat ongelmat opiskelussa ovat pysyneet suhteellisen muuttumattomana vuosien aikana. Ajan puute nousee suurimmaksi haasteeksi opiskelijoiden mielestä. Myös ansiotyöhön, kotitöihin ja perhevelvollisuuksiin liittyvät paineet koetaan ongelmiksi. (Vento 1991, 24.) Monimuoto-opiskelijoiden opiskeluun liittyvät haasteet heijastuvat myös monimuototuutorointiin. Onkin mielenkiintoista selvittää miten monimuototuutorit kokevat monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnin ja mitkä asiat monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnissa ovat haasteellisimpia.

Monimuoto-opiskelijoilla opiskelun aloittaminen merkitsee useita muutoksia ja haasteita sekä odotuksia elämässään. Opiskelijoihin kohdistuu ulkopuolelta tulevia odotuksia, jotka usein liittyvät työelämässä ja opinnoissa pärjäämiseen, ihmissuhteisiin ja vastuullisuuteen sekä omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Näiden odotusten lisäksi opiskelijat asettavat usein henkilökohtaisia odotuksia itselleen tärkeissä asioissa. Nämä voivat johtaa tilanteeseen, jossa voimavarat ja taidot eivät enää riitä. Sisäisten ja ulkoisten odotusten luomat paineet ja stressi voivat ajaa yksilön tilanteeseen, jolloin ei enää jaksata tai muista tehdä joka päiväisiä asioita, joita hänen hyvinvointinsa edellyttäisi. (Pekkala & Varjonen 2006, 79.) Opiskeluhyvinvoinnin tukeminen on tuutorille aina haasteellista. Tuutorin tehtäviin kuuluukin puuttua varhaisessa vaiheessa tällaisiin tilanteisiin sekä muihin opiskelua ja ryhmähenkeä heikentäviin asioihin sekä ohjata opiskelijoita ammatilaisten pariin.

2.2 Monimuoto-opiskelu Oamkissa

Oulun ammattikorkeakoulu alkoi kehittää vuosina 2000–2002 uudenlaista koulutuksen toteuttamistapaa Avoin – Web Pro – hankkeella. Hankkeen varsinainen idea oli lisätä verkko-opetusta tavallisen opetuksen rinnalle. Vasta keväällä 2008 Raahen tekniikan ja talouden kampuksella aloitettiin suunnittelemaan aikuiskoulutuksen uudistamista. Monet opiskelijoista kokivat opiskelun työssäkäynnin lisäksi niin rankkana ja ajankäytöllisesti haastavana, että joustavaa opiskelumuotoa päätettiin lähteä kehittämään. Oulun ammattikorkeakoulu halusi tavoittaa opiskelijoita aiempaa suuremmalta alueelta, jonka vuoksi päätettiin karsia lähiopetuksen määrä minimiin. Laadukkaasta opetuksesta ja opetushenkilökunnan ammattitaidosta ei kuitenkaan tahdottu joustaa, vaan sen sijaan tavoitteena oli hyödyntää verkkoa opetuksessa mahdollisimman paljon. (Kempas 2010, ePooki 9. Viitattu 21.9.2015.)

Raahen kampuksella aloitti 2008 syksyllä 34 aikuisopiskelijaa, eli nykyiseltään monimuoto-opiskelijaa. Alkuvaiheessa opiskelijapalautetta kerättiin tavallista enemmän, jotta saataisiin kattava kuva, miten uusi opiskelumuoto on onnistunut ja miten voitaisiin korjata mahdolliset epäkohdat nopeasti. Opiskelumuoto sai opiskelijoilta paljon positiivista palautetta ja sen joustavuutta keuhuttiin. Myös opettajat kertoivat verkko-opetuksen erittäin positiiviseksi ja hyväksi ratkaisuksi alku jännityksestä huolimatta. Aikuiskoulutuksen malli toimi niin hyvin, että se tahdottiin kopioida myös muihinkin koulutusohjelmiin. Nykyään onkin jokaisella kampuksella mahdollisuus opiskella moniin eri tutkintoihin monimuoto-opiskelijana. (Kempas 2010, ePooki 9. Viitattu 21.9.2015.)

Oamkissa aloitti 2016 syksyllä 11 monimuotoryhmää ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa sekä neljä monimuotoryhmää ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Monimuoto-opiskelijoiden opetus painottuu Oamkissa pääsääntöisesti iltoihin lähiopetuksena tai jaksottuen viikon lähiopetusjaksoon sekä kolmen viikon etä- ja verkko-opetusjaksoon.

3 MONIMUOTOTUUTOROINTI OPISKELUN TUKENA

3.1 Tuutorointi eli vertaisohjaus

Tuutorointi on vertaisohjausta. Tuutoroinnilla tarkoitan opinnäytetyössä Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKOn tuutorin käsikirjan määrittelyä käsitteestä opiskelijatuutori. Sillä tarkoitetaan henkilöä, joka neuvoo opiskelijoita kaikissa opintoihin ja opiskeluun liittyvissä asioissa. Tuutori neuvoo opiskelijoita oman tiedon, kokemuksen sekä vertaisohjauskoulutuksen pohjalta. (OSAKO 2015, 6.) Opiskelijatuutorilla tarkoitetaan opiskelijaa, joka vapaaehtoisesti osallistuu uusien opiskelijoiden ohjaamiseen uudessa elämäntilanteessa sekä elämänvaiheessa. Tuutoria ei ajatella asemansa perusteella ryhmänsä auktoriteettina, vaan ohjaajana, jolla on kokemuksensa perusteella ryhmän tarvitsemää osaamista ja tietoutta. Tuutorin ei tarvitse ottaa opettajan roolia eikä johtaa ryhmää sen puolesta, vaan ohjata opiskelijoita tietonsa ja taitonsa mukaan sekä antaa ryhmän tehdä omat valintansa ja päätöksensä. (Härkönen 1997, 8.)

Vertaisohjauksella tarkoitetaan henkilöiden antamaan tukea ja ohjausta toiselle, joka on ollut samankaltaisessa elämäntilanteessa tai heillä on sama ongelma (Kallinen, Kerbs & Nurmi 2006, 9). Vertaisohjauksella voidaan tarkoittaa myös tilanteita, joissa henkilöt ovat kokeneet erilaisuutta, epäonnistumista tai haastavan elämäntilanteen, jotka voivat johtaa omakohtaiseen tai konkreettiseen samuuden kokemiseen auttavan tai autettavan kanssa. Vertaisohjaus eli tuutorointi perustuukin henkilöiden kokemukseen haastavasta ja uudesta elämäntilanteesta opiskelijana. Tästä tuutorit saavat kokemuksen, tiedot sekä taidot oman tuutoroitavan ryhmän ohjaamiseen. (Hokkanen 2003, 101–102. Viitattu 24.11.2015.)

Vertaisohjaus kiteytyy usein kuulleeseen iskulauseeseen ”opiskelijalta opiskelijalle”. Tämä ydinajatus pitää sisällään opiskelijoiden eli vertaisten toisilleen antamaa tukea ja apua yhteisen päämäärän saavuttamiseksi, joka tässä tapauksessa on opintojen myötä kehittyvien ammatillisten valmiuksien ja tietotaidon sekä tutkinnon saavuttaminen. (Kallinen, Kerbs & Nurmi 2006, 47.)

Tuutori käsitettä on ajan saatossa määritelty hyvin pitkälti sen mukaan, kuka tuutorointia toteuttaa ja miten. Vanhempien opiskelijoiden antamaa vertaisohjausta pienryhmille on toteutettu Suomessa 1970-luvulta lähtien. Opiskelijatuutoroinnista puhutaan, jos tuutorina toimii saman alan opiskelija. Opiskelijatuutoroinnin voitaisiin ajatella tarkoittavan kaikkea opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta, joka edistää opiskelijan opintojen etenemistä sekä ohjaa opiskelijaa kiinnittymään korkeakouluuyhteisöön. (Jääskelä 2005, 16–17.)

Opiskelijatuutorilla tarkoitetaan kussakin ammattikorkeakoulussa erikseen opiskelijakunnan tai opinto-ohjaajien toimesta koulutettua ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Opiskelijatuutorina toimitaan yleisimmin yhden vuoden ajan. Osa opiskelijatuutoreista jatkaa tuutorointia useamman opiskeluvuoden ajan. Aktiivisimmat heistä saattavat osallistua valmistumisen jälkeenkin opiskelijoiden tuutorointiin. Heitä ei kutsuta enää tuutoreiksi, vaan alumneiksi tai mentoreiksi. (Härkönen 2003, 8.)

Tuutorointi ja perinteinen ohjaaminen ovat toiminnaltaan hyvin samanlaisia. Kuitenkin sillä erotuksella, ettei tuutorin tarvitse olla ammattilainen ja suurta teoretietoa omaksunut asiantuntija. Tuutorille voisi jopa sanoa, että riittää kun on kiinnostunut auttamaan ja ohjaamaan samassa elämäntilanteissa olevia ihmisiä, kuin missä on itse aikaisemmin ollut. Vertaisohjaajalla eli tuutorilla tulee olla myös kyky empatiaan, jolla tarkoitan tässä tapauksessa asettumista ohjattavan opiskelijan asemaan. (Koli 2008, 19–20.) Asettuminen ohjattavan opiskelijan asemaan on opiskelijatuutorille mahdollista, koska oman opiskelun aloittamisesta ei ole suurimmalla osalla kuin vuosi. Vuoden tai kahdenkin jälkeen vielä muistaa, kuinka haastavaa ensimmäisillä viikoilla tulevan tietotulvan sisäistäminen saattoi olla. Eikä muistot uudesta opiskeluympäristöstä, opiskelutovereista ja koulun käytänteiden opettelusta ole vielä unohtunut. Näihin asioihin on koulun henkilökunnan erittäin vaikea samaistua sekä opiskelijan ja opettajan roolit vaikeuttavat liiaksi vertaisohjaustatoimintaa.

Tuutorikoulutuksia ja tuutorointia on järjestetty Oulun ammattikorkeakoulussa pitkään, mutta vasta 2000-luvun vaihteessa opiskelijakunta alkoi koota opiskelija-verkostoa ammattikorkeakouluhengen luomiseksi sekä opiskelijatuutoroinnin jatkuvuuden takaamiseksi. Tämän lisäksi opiskelijakunta otti vastuun tuutorikoulutuksista. Näiden vuosien aikana OSAKO on saanut vakiinnutettua tuutoroinnin yhdeksi osaksi opintojen ohjausta ja kehitettyä useita tuutoroinnin muotoja perustuutoroinnin lisäksi. (OSAKO 2014, 8.)

Tuutorikoulutukset toteutetaan edelleen yhdessä Oamkin kanssa. Oamkin osuus nykyään on lähinnä yhteistyö- ja rahoitussopimus OSAKOn kanssa, joka sovitaan vuosittain. Yhteistyö- ja rahoitussopimusta opiskelijakunta käyttää koulutussihteerin palkkaamiseen ja yhden päätoimisen hallituksen jäsenen palkkioon, eli henkilöiden, jotka vastaavat tuutoroinnista kokonaisuudessaan. Rahoitusta käytetään myös perus- ja kansainvälisyystuutorikoulutukseen, järjestökoulutuksiin, tutkinto-ohjelmatiimien opiskelijaedustajien koulutuksiin, opiskelijatuutoritoiminnan koordinointiin tuutoritiimin kautta, vertaisohjauksen valtakunnalliseen kehittämisen osallistumiseen ja erikoisryhmien vertaisohjauksen liittyvään kehittämistyöhön, kuten monimuototuutoroinnin kehittämiseen sekä uuden materiaalin tuottamiseen. (OSAKO 2015, dia 7.)

Tuutorikoulutus järjestetään joka kevät kahtena eri koulutusiltapäivänä sekä viikonloppukoulutuksena, joista voi valita itselleen sopivimman koulutustavan ja ajankohdan. Tuutorikoulutuksen on myös mahdollista käydä verkkokoulutuksena, jos ei pääse osallistumaan iltakoulutuksiin tai viikonloppukoulutukseen. Koulutuksen tavoitteena on antaa perustuutoritoimintaan osallistuvalla opiskelijalle taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutus-, esiintymis- ja ryhmänohjaustilanteissa sekä taitoja organisoida vertaisohjaukseen liittyviä asioita ja suunnitella ajankäyttöään. Perustuutorikoulutuksessa pyritään antamaan myös osaamista analysoida vertaistensa tarpeita vertaisohjaukselle. (OSAKO 2015, opintojaksot. Viitattu 7.3.2016.) Koulutuksessa opetetaan mm. OSAKOn toiminta ja palvelut, joita voi hyödyntää tuutoroinnin tukena sekä esitellään yhteistyökumppanit, kuten opintopsykologitoiminta, korkeakoululiikunta, opiskeluterveydenhuolto ja oppilaitosdiakoniatyö sekä Oamk ja sen ohjausjärjestelmä. Perustuutorikoulutuksessa

käsitellään myös vertaisohjauksen ja ryhmädynamiikan perusteet, tuutorin käsikirja tuutoroinnin tukena, pidetään esiintymiskoulutus, annetaan konkreettiset ohjeet tuutoritoimintaan koko lukuvuodelle ja esitellään sekä rekrytoidaan liikunta- ja kulttuurituutorit. (OSAKO, 2015. Perustietoa tuutoroinnista. Viitattu 7.3.2016.) Monimuototuutorit eivät saa koulutusta varsinaisesti monimuototuutorointiin, vaan hekin käyvät perustuutorikoulutuksen ja soveltavat sen tuomia taitoja ja tietoja monimuototuutorointiin.

Tuutoritoiminta on saanut vuosien aikana useita eri muotoja, jotta tuutoroinnilla voisi vastata jokaisen opiskelijan tuen ja ohjauksen tarpeisiin elämän eri osa-alueilla. Nykyisiä tuutoroinnin muotoja on perustuutori, kv-tuutori, kokemustuutori, liikuntatuutori, kulttuurituutori, tuutorivastaava ja markkinointituutori sekä uusimpana aluevaltauksena monimuoto-opiskelijoiden tuutorointi.

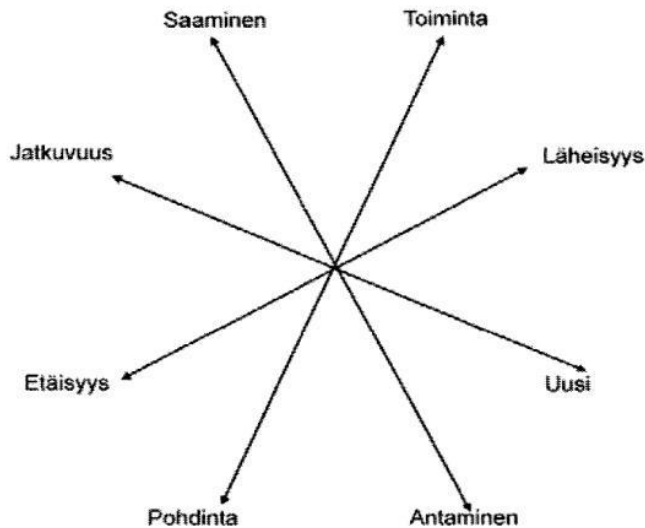
Perustuutorit ovat suomenkielisten tutkinto-opiskelijoiden vertaisohjaajia ja tuutorointi keskittyy yleensä vain tuutoroitavan ryhmän ensimmäiseen lukuvuoteen. Kansainväliset eli kv-tuutorit ovat englanninkielisten vaihto- ja tutkinto-opiskelijoiden vertaisohjaajia. Toiminta tapahtuu englanniksi ja se keskittyy vaihto-opiskelijoiden vaihto-opiskelun ajan tai englanninkielisten tutkinto-opiskelijoiden ensimmäisen lukuvuoden ajan. Liikuntatuutorit pyrkivät edistämään ja vahvistamaan opiskelijoiden opiskelukykyä sekä madaltamaan kynnystä aloittaa liikuntaan- tai hyvinvointiin liittyvä harrastus. Kulttuurituutoroinnin tavoitteena on ohjata opiskelijoita Oulun alueen kulttuuripalveluihin sekä lisätä opiskelijakulttuuria ja yhteisöllisyyttä Oamkissa. Kulttuurituutoritoiminnan mahdollisuuksia ovat mm. Oulun kaupungin palvelut, harrasteyhdistysten tuotanto sekä erilaiset luontoretket. Kokemustuutorilla tarkoitetaan jotain aikaisemmin mainituista tuutoroinnin muodoista jatkettuna ensimmäisen lukuvuoden jälkeisille lukuvuosille. Kokemustuutoroinnin pääpainopisteenä voi olla esim. opinnäytetyöhön, harjoitteluun tai muuhun opiskeluun mahdolliseen liittyvän ongelman ennaltaehkäisemiseksi. Tuutorivastaavalla tarkoitetaan ammattikorkeakoulun opiskelijayhdistysten tuutoritoiminnan koordinoijaa. Jokaisella koulutusosastolla on oma tuutorivastaava, joka toimii koulutusosaston tuutoreiden yhteyshenkilönä sekä koordinoi tuutoritoimintaa yhdessä opinto-ohjaajien kanssa. Markkinointituutori on ainoa tuutoroinnin

muoto, jota OSAKO ei kouluta. Markkinointituutorit koulutetaan Oamkin viestintäpalveluiden toimesta. He esittelevät Oamkin opintotarjontaa sekä opiskeluelämää potentiaalisille Oamkiin hakeville, esittelyä tehdään mm. lukioissa ja ammattipistoissa. (OSAKO 2015, tuutorointi. Viitattu 18.10.2015.) Monimuototuutorit voivat olla siis monimuototuutoroinnin lisäksi kaikkea edellä mainituista tuutoroinnin muodoista omien kiinnostusten kohteiden mukaan.

Tuutoreiden ohjauksen ja tuen tarve tuutorointiin vaihtelee yksilöittäin, mutta kuitenkin kaikki sitä tarvitsevat tuutorivuoden aikana tuutorikavereiltaan, tuutoropettajalta, opintojen ohjaajalta, OSAKOn koulutussihteeriltä tai muulta Oamkin ja OSAKOn henkilökunnalta. Tuutorointi perustuu vapaaehtoisuuteen, vaikka tuutoritoiminnasta saakin opintopisteitä. Vapaaehtoistyössä korostuu motivaation ja jaksamisen kannalta tuen ja ohjauksen tarve. Motivaatio ja henkilön saama tuki ja kannustus kulkevat usein samassa suhteessa. Vapaaehtoistoimijoiden eli tuutoreiden motivaatiota voidaan tarkastella motivaation timanttimallin avulla. Timanttimallin ideana on näyttää, kuinka vapaaehtoistoiminnan motivaatio on moninainen, mutta kuitenkin sitä voidaan tulkita vastinparien kautta. Vastinparit ovat ikään kuin jatkumoa, jolloin toinen ääripää ei sulje toista pois. Usein vapaaehtoistyöntekijöillä molemmat jatkumon ääripäät voivat esiintyä rinta rinnan toiminnassa. Motivaatio voi myös muuttua toiminnan aikana elämän tilanteen tai henkilökohtaisten kiinnostusten kohteiden myötä. (Pessi & Oravasaari 2010, 155.)

Timanttimallin (kuvio 1) mukaan osallistumisella vapaaehtoistyöhön on neljä ulottuvuutta. Saaminen – antaminen - ulottuvuus koetaan lisäävän omaa hyvinvointia. Jatkuvuus – uuden etsintä - ulottuvuus tarjoaa tilaisuuden oppia uutta sekä jatkaa aiemmin opittujen taitojen käyttöä. Etäisyys – läheisyys - ulottuvuus antaa ihmisille tunteen yhteenkuuluvuudesta sekä mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin. Pohdinta – toiminta - ulottuvuus mahdollistaa vapaaehtoistyöntekijöille konkreettista toimintaa sekä pohtia omia arvojaan ja toteuttaa niitä käytännössä. Timanttimallin kahdeksan ääripäätä voivat myös esiintyä erilaisina yhdistelminä. (Raninen, Raninen, Toni & Tornaesus 2008, 9 - 10.)

Vapaaehtoisuuden motivaatio voi suuntautua itsestä ulospäin (toimintaan, kontakteihin, uusiin asioihin, antamiseen) tai sisäänpäin (pohdintaa, etäisyyttä, tuttu-
jen teemojen jatkuvuutta, saamista). Kyse ei ole itsekkyydestä tai epäitsekkyydestä ulospäin ja sisäänpäin suuntautuviissa motivaatioissa, vaan antamisesta ja saamisesta, kuten tuutoroinnissakin tuutorin ja tuutoroitavan välillä. (Pessi & Orava 2010, 155–156.)

KUVIO 1. Vapaaehtoistoiminnan timanttimalli

3.2 Monimuototuutorointi

Monimuototuutorilla tarkoitetaan monimuoto-opiskelijoiden ja monimuotoryhmän tuutoria. Monimuototuutorointi käsitteenä sisältääkin verkkotuutoroinnin ja perustuutoroinnin. Tämä tuutoroinnin muoto on Oulun ammattikorkeakoulussa vielä niin uusi, että sitä on vaikea lähteä avaamaan yksiselitteisesti. Sitä on kuitenkin lähdetty rakentamaan ja kehittämään monimuoto-opiskelijoiden ohjauksen ja tuen tarpeiden mukaan.

Monimuototuutoroinnin haasteeksi nousevat monimuoto-opiskelijoiden ryhmäytyminen ja opiskelijakulttuuri, kun näihinkin olisi hyvä löytää aikaa perheen, työn, harrastuksien ja opiskelun lisäksi. Ryhmäytymisellä tarkoitetaan prosessia, jossa

tuetaan ja kehitetään ryhmän jäsenten keskinäistä tuntemista, luottamusta, vuorovaikutusta sekä viihtymistä. Sen tavoitteena on saada ryhmän jäsenten tuntemaan olonsa mukavaksi ja turvalliseksi. Tällainen ryhmä edistää oppimista ja siellä voi ilmaista mielipiteitään, voi yrittää ja saa erehtyä. Ryhmytyminen on pohja kannustavaan oppimiseen ja se edistää sitoutumista opintoihin ja ammatilliseen kasvuun sekä vähentää opintojen keskeyttämisä. (THL 2014, Ohjaus ja sosiaalinen tuki. Viitattu 27.9.2015.)

Monimuototuutorointi on aiheena vielä niin uusi, ettei siitä ole juurikaan tehty aikaisempia tutkimuksia. Muutamia opinnäytetöitä ja korkeakoulujen henkilökunnan kehittämishankkeita aiheesta löytyy. Aikaisempi tutkimus monimuototuutoroinnista on Johanna Mäkelän opinnäytetyö ”Opiskelijatuutorointi monimuoto-opinnoissa – tarpeellista vai turha?”. Opinnäytetyössä käsitellään monimuoto-opiskelijoiden mielipiteitä monimuototuutoroinnista. Sen tavoitteena on selvittää vertaistuen tarvetta monimuoto-opiskelijoiden keskuudessa. Tutkimusaineisto on kerätty opinnäytetyöhön kyselylomakkeella sekä opinto-ohjaajien haastatteluilla. Opinnäytetyön tutkimustuloksena on, että monimuoto-opiskelijalle voi olla hämmentävää opiskelijakulttuurin muutos verrattuna aikaisempiin opintoihin. He ovat voineet tottua perinteiseen luokkahuoneopetukseen, jossa opettaja näyttää yksiselitteisesti, mistä saat tiedot ja mitä teet seuraavaksi, mitä nykyinenkin perusopetus ja toiseen asteen tutkinnot osaltaan edustavat. Tutkimuksessa kerrotaan, ettei hieman paremmilla itseohjautuvuustaidoilla kuin päivätoteutuksella opiskelu vaatii, ole juurikaan mitään merkitystä, vaan mahdollisimman välittömälle ja konkreettiselle tuelle ja ohjaukselle on todellakin tarvetta. Koska monimuoto-opiskelijat eivät tapaa ryhmänsä opiskelijoita usein, jää päivätoteutuksen suurimpia voimavaroja ja vahvuuksia käyttämättä, eli vertaistukea opiskelutovereiltaan. Mäkelä mainitsee myös, että monimuoto-opiskelijoiden tulisi itse ymmärtää tarvitsevänsä tukea ja opintojen ohjausta. Kysymys kuuluukin, miten saadaan opiskelijat itse ymmärtämään rajallisuutensa ja hakemaan apua haastavissa tilanteissa. Tällä voisi helpottaa suuresti monimuoto-opiskelijoiden epä tietoisuuden taakkaa sekä vahvistaa monimuototuutoreiden roolia vertaisohjaajina. (Mäkelä 2010, 29.) Tämä asettaa erinomaisen tilaisuuden monimuototuutoreille ja monimuototuutoroinnin kehittämiseksi.

3.3 Verkko-ohjaus osana monimuototutorointia

Verkko-ohjauksella tarkoitetaan verkon välityksellä tapahtuvaa ohjausta. Verkko-ohjaus saattaa vaikuttaa aluksi hyvin selvältä ja rajatulta käsitteeltä, mutta se on käsitteenä hyvin laaja ja tutkijasta riippuen rajattu hieman eri painotuksin. Verkko-ohjaus ei ole pelkästään opettajan, tuutorin tai kenen tahansa muun ohjaajan suorittamaa verkko-ohjaustoimintaa. Käsitteenä se sisältää myös verkon välityksellä tai verkkoympäristössä tehtävää oppimisen, oppimisprosessin ja opiskelun suunnittelua. Toisin sanoen kaikkea toimintaa, mitä voidaan tehdä verkossa tai verkon kautta ohjaustoimintaan liittyen. (Koli 2008, 5.)

Verkko-ohjaus pitääkin sisällään kaksi eri käsitettä, verkko- sekä ohjaus-käsitteen. Verkko-käsitteellä tarkoitetaan teknologian, organisaatioiden sekä ihmisten välisiin verkostoihin ja verkkoihin perustuvaa vuorovaikutusta. Tämän käsitteen rinnalla hyvin usein puhutaan erilaisista opiskeluympäristöistä verkossa, joita Oulun ammattikorkeakoulullakin on muutamia, mm. opiskelijaintra Oiva, Optima, Moodle, AC (Adobe Connect) sekä Promentor. Esimerkiksi edellä mainitut verkko-oppimisympäristöt mahdollistavat internetin välityksellä ohjauksen. Verkko-ohjaus käsitteenä tarkoittaaakin erilaisissa verkkoympäristöissä tapahtuvaa tavoitteellista opiskelua, oppimista, osaamisen ja oppimisprosessin kehittymistä sekä kaikkien näiden ohjausta ja suunnittelua. Suppeasti verkko-ohjausta käsiteltäessä se tarkoittaa lähinnä ohjaajan antamaa ohjausta verkkoympäristöissä. Verkko-ohjauksen laaja- tai suppea tarkastelu onkin riippuvainen siitä, mitä kaikkea kyseisen ohjaajan työkuvaan kuuluu. Tekeekö ohjaaja ennakointi- ja valmistelutyön vai toimiiko valmiiksi suunnitellussa ja rakennetussa verkkoympäristössä ja -opintojaksossa opiskelun ohjaajana? (Koli 2008, 15–18.)

Ohjaus itsessään voidaan käsittää neljässä eri osassa. Ensiksi ohjausta voidaan käsitellä jonkin tietyn ammattiryhmän tai yksittäisen profession toiminnaksi. Silloin kyseinen toiminta on identifioituna nimen mukaisesti ammattinimikkeeseen esim. opinto-ohjaaja tai monimuototutor. Toiseksi ohjaus voidaan käsittää tiettyyn toimintaympäristöön tai eriytyvän muista ohjausympäristöistä. Se mahdollis-

taa ohjauksen erikoisalueen, kohteen tai institutionaalisten pyrkimysten paikantamisen. Näissä tapauksissa toimintaympäristö antaa viitteet siitä, mitä kyseisessä ohjauksessa tavoitellaan, esim. kulttuurituutorointi opiskeluympäristössä, suuntaudutaan ensisijaisesti yleisesti kulttuuriin ja opiskelijakulttuurin lisäämiseen. Kolmanneksi ohjausta voidaan käsittää menetelmänä vuorovaikutuksen tuottamiseksi tietyllä tavalla tai muodolla. Se tarkoittaa, että ohjaus eroaa selkeillä periaatteilla muista vuorovaikutuksen tuottamisen tavoista tai muodoista, kuten johtamisesta, terapiasta tai opetuksesta. Viimeiseksi ohjausta voidaan käsittää auttamisen menetelmänä tai lähestymistapana. Ohjaus auttamisen keinona perustuu omiin periaatteisiin sekä arvoihin ja eroaa näiltä osin muista auttamisen muodoista. (Matikainen & Pasanen 2003, 11.)

Verkko-ohjaus on kasvanut huomattavasti digitalisaation myötä Oulun ammattikorkeakoulussa. Internetin kautta hoidetaan erilaisilla verkko-oppimisalustoilla useita opintojaksoja suunnittelusta opintojakson palautteenantoon asti. Verkko-ohjaus tulee kasvamaan ja kehittymään tulevaisuudessa edelleen, koska se mahdollistaa yhä suurempien opiskelijamäärien kouluttamisen samaan aikaan sekä antaa opiskelijoille vapauksia opiskella ja saada ohjausta ajasta ja paikasta riippumatta.

Verkko-ohjaus on vielä hyvin nuori ja kehittymässä oleva kulttuuri, vaikka internet ja sosiaalinen media näyttävät isoa osaa meidän monien elämässä. Verkko-opiskelua tarkastellaan usein opiskelijan toiminnan eli oppimisen, henkilökohtaisen- ja ammatillisen kasvamisen sekä oppimisprosessin edistämisenä, tukemisenä ja seurantana ohjauksellisin keinoin. Tällainen opiskelu poikkeaa suuresti perinteisestä opettajalähtöisestä toiminnasta, jossa korostuu tiedon välittäminen opiskelijoille. Kulttuurillinen muutos ja opiskelijakeskeinen toiminta ovat vielä uutta niin opettajalle kuin opiskelijalle. Tämä on kuitenkin hyvää muutosta ja kehitystä kohti opiskelijan erilaisia elämäntilanteita huomioon ottavaa opiskelua ja ohjausta. (Koli 2008, 17–18.)

Hanna Ylösen kehittämishankkeessa ”Kohti monimuotoista opintojen ohjausta” kuvaillaan verkko-ohjauksen käyttökokemuksia ja tulevaisuuden tarpeita Oulun ammattikorkeakoulussa vuonna 2014. Kehittämishankkeessa selvitettiin Oulun

ammattikorkeakoulun opintojen ohjaajien, opiskelijapalvelun ja opiskelijoiden käyttökokemuksia verkossa tapahtuvasta opintojen ohjauksesta sekä opintoneuvonnasta. Nykytilan lisäksi selvitettiin tulevaisuuden tarpeita sekä visioita opiskelijoiden ja henkilökunnan näkemyksistä verkko-ohjauksen ja verkkoneuvonnan kehittämiseksi. Kaikilla kyselyyn vastanneilla ryhmillä oli vain vähän kokemusta etä- tai verkko-ohjauksesta. Tutkimus oli vahvistanut tutkijan käsitystä monimuotoisen opintojen ohjauksen ja opintoneuvonnan tarpeesta, kuten opiskelijan eri elämäntilanteet huomioonottava opintojen ohjaus. Tämä tulee hyödylliseksi varsinkin tulevaisuudessa, kun monimuoto-opiskelu ja opetustarjonta laajentuvat. Kehittämishankkeen tuloksia on myös mahdollista hyödyntää tulevan eKampuksen osana. (Ylönen 2014, 2.)

Verkkotuutorin läsnäolo verkossa on hyvin monimuotoista. Verkko- tai etä-ohjaus voi olla aktiivista tai passiivista, molemmat positiivisessa ja negatiivisessa merkityksessä. Passiivinen ohjaus on etukäteen suunniteltua eri muodoissa olevaa tietoa, joka ohjaa uusia opiskelijoita toimimaan verkossa tai opiskeluympäristössä. Tämän kaltaiseen toimintaan on tarvetta mm. aikaisemmin huomatuissa ja koetuissa haastavissa tilanteissa tai käytännöissä. Tällaisiin tilanteisiin voidaan luoda esimerkiksi erilaisia oppaita ja ohjeita, joilla opiskelijat voivat selvittää itsenäisesti haastavista tilanteista. Tärkeämpää vertaisohjaajalta on kuitenkin aktiivinen ohjaus ja vertaistuki. Aktiivinen ohjaus on sanansa mukaisesti ohjausta, jonka suorittaja tekee sitä aktiivisesti, tässä kontekstissa tuutoroitavan ryhmän ensimmäisen lukuvuoden eri vaiheissa. Aktiivinen ohjaus verkossa on myös tuutorin konkreettista läsnäoloa verkkoympäristöissä. (Koli 2008, 21.)

Tuutorointi verkossa on voimistunut viime vuosina sosiaalisen median kasvun myötä Oamkissa. Erilaiset internetissä toimivat yhteisöpalvelut, kuten mm. Facebook on mahdollistanut ohjauksen, tuen ja tiedon antamisen tuutoroitavalle ryhmälle aikaan ja paikkaan sitomatta. Erilaisista yhteisöpalveluista on tullut tärkeä osa tuutoreiden ja tuutoroitavien välistä vuorovaikutusta. Monimuoto-opiskelijoiden vertaisohjauksessa verkkotuutorointi korostuu entisestään heidän etäopetusjakson aikana.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla millaisia kokemuksia monimuototuutoreilla on monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista. Opinnäytetyön tavoitteena on monimuototuutoroinnin kehittäminen. Tutkimuskysymys on:

Millaisia kokemuksia Oulun ammattikorkeakoulun monimuototuutoreilla on monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista?

Tutkimuksesta on hyötyä sosiaalialan sekä ammattikorkeakouluyhteisön kehitymiselle. Tutkimuksen myötä monimuototuutorit pystyvät perusteellisesti tuomaan esille kokemuksiaan sekä tietojaan ja taitojaan monimuototuutoroinnin ja monimuoto-opiskelun haasteista ja toiminnasta. Tutkimus tuo esille tuutoreiden arvokkaan kokemustiedon ja mahdollistaa tuutoreiden osallisuuden tuutoroinnin kehittämisessä. Lisäksi tutkimus hyödyntää Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKOa, joka saa tärkeää tutkimustietoa monimuototuutoroinnin nykytilan arvioimiseksi ja palvelun tulevaisuuden suunnittelemiseksi. Tutkimuksesta on myös suoraa hyötyä OSAKOn monimuototuutorioppaan laadintaan ja uusien monimuototuutoreiden koulutukseen. Ennen kaikkea tutkimuksesta hyötyvät tulevat monimuototuutorit ja monimuoto-opiskelijat. Tutkimus mahdollistaa monimuototuutoroinnin kehittymisen ja tarkoituksena olisikin, että tuutorointi vastaisi mahdollisimman hyvin opiskelijoiden tuen ja ohjauksen tarvetta, jolloin monimuoto-opiskelijatkin hyötyisivät tutkimuksesta.

Henkilökohtaisena tavoitteena opinnäytetyön tekemisessä on oppia pitkäkestoisista projektityöskentelyä ja tutkimuksellista työtettä, joista minulla ei ole aikaisempaa kokemusta. Nämä ovat kuitenkin työelämän kannalta tärkeitä taitoja. Opinnäytetyön tarkoituksena on vahvistaa tutkimuksellista kehittämisosaamista, kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista, asiakastyön osaamista sekä eettistä osaamista. Ne ovat myös tärkeitä sosiaalialan kompetensseja. Opinnäytetyö

vahvistaa asiantuntijuuttani ja ammatti-identiteettiäni sosiaalialan ammattilaisena. Opinnäytetyönkin perimmäinen tarkoitus on kehittää monimuototuutorointia, joten henkilökohtainen tavoitteeni on myös monimuototuutoroinnin kehittäminen.

Keskeistä opinnäytetyössä on tutkimuksellinen kehittämisosaaminen, joka tulee ilmi opinnäytetyön kaltaisissa projektiluonteisissa tehtävissä. Tutkimusta tehdessä voin oppia tutkimuksellista työtettä, josta voi hyötyä työelämässä esim. arvioidessa työnlaatua tai asiakkaiden kokemuksia, jonka pohjalta omaa työtä voi pyrkiä kehittämään. Kriittinen- ja osallistava yhteiskuntaosaaminen näkyy opinnäytetyössä, koska sosionomin tulee osata tukea kansalaisten – opiskelijoiden – osallisuutta sekä osallistua vaikuttamistyöhön asiakkaiden sekä muiden toimijoiden kanssa. (Oamk 2015, opinto-opas. Viitattu 3.10.2015.) Opiskelijoiden osallisuus korostuu heidän mielipiteiden ja kokemusten kuuntelemisena, jonka pohjalta toimintaa lähdetään kehittämään. Kokemusten pohjalta myös vaikutetaan tulevien monimuototuutoreiden koulutukseen, tuutoroinnin toteuttamiseen sekä tuen ja ohjauksen tarpeeseen vastaamiseen. Asiakastyöosaaminen näkyy monimuototuutoreiden tuutoroinnin kautta, kuten ryhmän ohjaamisessa ja vuorovaikutuksessa tuutoroitavan ryhmän kanssa. Tuutoreiden tulee ymmärtää tuutoroitavien tuen ja ohjauksen tarpeita, voimavaroja sekä haasteita eri elämäntilanteissa. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2011, 18.) Sosiaalialan, kuten myös tämän opinnäytetyönkin taustalla vaikuttavat eettiset arvot. Sosionomin tulee sisäistää sosiaalialan arvot, ammattieettiset periaatteet sekä sitoutua toimimaan niiden mukaisesti. Opinnäytetyöprosessin aikana on myös oppimistavoitteena reflektoida jatkuvasti omaa toimintaani sekä eettisyyden toteutumista tutkimuksessa. Eettisten arvojen toteutuminen näkyy opinnäytetyössä monimuototuutoreiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden toteutumisena sekä jokaisen kokemusten kunnioittamisena.

4.2 Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat

Valitsin opinnäytetyöhön tutkimusmenetelmän, joka sisältää sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen lähestymistavan. Tällaisessa tutkimusotteessa lähestymistavat täydentävät toisiaan. Määrällinen eli kvantitatiivinen ja laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus ovat lähestymistapoja tutkimukseen, joita on käytännössä vaikea erottaa toisistaan selkeästi. Vaikka sanotaan, että kvalitatiivinen tutkimus käsittelee merkityksiä ja kvantitatiivinen tutkimus numeroita, suuntaukset eivät kuitenkaan ole toistensa vastakohtia, vaan niitä voidaan yhdistää. Numerot ja merkitykset voidaan ajatella olevan vastavuoroisesti riippuvaisia toisistaan, koska merkitystä sisältäviä käsitteellisiä ilmiöitä voidaan kuvata numeroin sekä numerot perustuvat merkityksiä sisältävään käsitteellistämiseen. (Hirsjärvi, Remes, Sara-vaara 2009, 136–137.)

Tässä tutkimuksessa on tiedon intressinä kuvailla kokemuksia. Kokemustietoa kerättyä tarkoitetaan yleensä laadullista tutkimusta. Tutkimuksessani kuitenkin kerätään kokemustietoa kyselylomakkeella, jossa on monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä, jotka mahdollistavat kokemustiedon jakamisen. Opinnäytetyön tavoitteisiin ja tarkoitukseen sopii parhaiten puolistrukturoitu kyselylomake, jossa on sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä.

4.3 Tutkimukseen osallistujat ja aineiston keruu

Kyselyyn osallistuneet ovat ensimmäistä tai toista vuotta tuutoreina sekä he ovat useista eri tutkinto-ohjelmista, kaikilta Oamkin kampuksilta. Tutkimukseen osallistujat saatiin opiskelijayhdistysten tuutorvastaavien avulla sekä opiskelijaintra Oivan opiskelijatuutoreiden yhteystiedoista. Kysely lähetettiin Oulun ammattikorkeakoulun 22 monimuototuutorille. Tutkimuksen aineisto kerättiin webropol -kyselyllä. Kyselyn kysymykset esitellään liitteessä 2 (ks. liite 2). Kysely toteutettiin ajalla 1.4.2016–29.4.2016. Tutkimukseen osallistujat saivat vastata kyselyyn paikasta riippumatta edellä mainitulla ajalla. Kyselyn teemat rakentuivat monimuototuutoroinnin kehittämisen näkökulmasta, jolloin tuli huomioida tuutorikoulutus, tuutoreiden kokemukset tuutoroinnista sekä tuutoreiden tuen ja ohjauksen tarve.

Tutkimuksen päätapa kerätä aineistoa on siis puolistrukturoitu kysely, joka tunnetaan survey -tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Kyselyn etuna pidetään sitä, että sen avulla voidaan saada laaja tutkimusaineisto. Tutkimuksessa voidaan kysyä useita kysymyksiä ja tutkimukseen voi osallistua paljon henkilöitä. Pääsyy kyselylomakkeeseen päätyemisessä oli, että monimuototuutoreilla voi olla niin erilaiset aikataulut tai he voivat asua eri paikkakunnilla. Kysely helpottaa tutkijan työtä kerätessä tutkimusaineistoa, kun tutkimukseen osallistujat voivat vastata kyselyyn oman aikataulun puitteissa sekä perehtyä rauhassa kysymyksiin ja vastauksiin. Kyselytutkimuksessa on myös omat heikkoutensa. Haittoina voidaan pitää, ettei voida varmistua ovatko vastaavat suhtautuneet vakavasti tutkimukseen, eikä voida olla varmoja kuinka paljon vastaavat ovat selvillä aihealueesta. Kyselyissä kato voi nousta myös joissakin tapauksissa suureksi. (Hirsjärvi, Remes & Saravaara 2009, 193–195.)

Opinnäytetyöntekijänä en kuitenkaan koe, että tuutorit suhtautuisivat tutkimukseen välinpitämättömästi tai eivät tietäisi kyselyn aiheista mitään, koska tutkimuksessa kysytään tutkittavien omasta elämästä sekä heidän tavastaan toteuttaa tuutorointia ja siitä, minkälaista koulutusta ja ohjausta he olisivat tarvinneet. Tuutorit ovat myös vapaaehtoisesti lähteneet tuutoritoimintaan mukaan sekä ovat yleensä muutenkin aktiivisia opiskelijoiden etujen ajajia, joten uskon heidän ottavan kyselynkin vakavasti.

4.4 Aineiston analyysi

Valitsin tutkimuksen analyysitavaksi ymmärtämiseen pyrkivän lähestymistavan. Tällaista analyysitapaa käytetään tavallisesti laadullisessa analyysissä ja päätelmien teossa. Tämä sopii erinomaisesti opinnäytetyöhön, jonka tarkoituksena on tutkia kokemustietoa. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 224.) Monimuototuutoreilta saadun aineiston avoimet kysymykset tiivistettiin. Valinta- ja monivalintakysymykset analysoitiin suorilla jakaumilla ja graafisilla kuvioilla, kuten piirakoilla ja pylväillä. Analysoidun aineiston avulla on haettu vastausta tutkimuskysymykseen.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan oma mielenkiinto voi vaikuttaa tuloksiin. Tutkijan oma ammatti, elämäntapa ja aikaisempi historia voivat vaikuttaa näkökulman valintaan. Kvalitatiivisia tutkimuksia yleensä leimaakin se, että tutkija valitsee oman historian ja käytännön kokemusten perusteella lähestymistapansa. (Pitkäranta 2014, 103.) Olen toiminut itsekin perustuutorina ja kouluttanut perustuutoreita. Onkin tärkeää tiedostaa oma suhtautumistapani tuutorointiin, jotta käsitteisin tutkimusaineistoa mahdollisimman objektiivisesti. Toimintani tuutorina on vaikuttanut myös olennaisesti tutkimusaiheen valintaan. Hirsjärven yms. mukaan tutkija onkin aina subjektiivinen tutkimuksen ongelman asettelussa sekä tulosten tulkinnassa. Tutkijan kuitenkin tulee pitää persoonansa kurissa, ettei huomio kiinnity itse asiasta tutkijaan tai hänen kielenkäyttöön. (Hirsjärvi, Remes, Savaraara 2009, 310.)

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella mittaamisen, aineiston keruun sekä tulosten suhteen. Tässä tutkimuksessa ei varsinaisesti voida käyttää mittareita, koska tuutorointi on henkilön omiin kokemuksiin perustuvaa ja jokainen monimuototuutori voi kokea tuutoroinnin eritavoin. Tutkimuksessa käytetään kuitenkin Oulun ammattikorkeakoulun perustuutorointia tausta-ajatuksena sekä vertailun kohteena.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan kuitenkin arvioida yleisillä luotettavuuskriteereillä. Laadullisessa tutkimuksessa kriteereiksi on määritely uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys ja siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2007, 127.)

Uskottavuudella tarkoitetaan tutkimuksen ja tutkimustulosten uskottavuutta sekä niiden osoittamista tutkimuksessa. Tällöin esitettyjen tutkimustulosten on vastattava monimuototuutoreiden kokemuksia. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Tutkimuksen uskottavuuden varmistin perehtymällä tarpeeksi tutkittavaan aiheeseen ja siihen liittyviin käsitteisiin sekä analysoimalla kyselystä saadun aineiston huo-

lellisesti. Tutkimuksen tulosten kannalta uskottavuuden parantamiseksi on tärkeää tuoda esille rehellisesti ja tasapuolisesti monimuototuutoreiden kokemukset tuutoroinnista, jotka voivat poiketa toisistaan.

Vahvistettavuus laadullisessa tutkimuksessa edellyttää koko tutkimusprosessin kirjaamisen huolellista asettelua. Raportin lukijan tulee pystyä seuraamaan prosessin kulkua pääpiirteittäin. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Raportissa kuvaan selkeästi, kuinka tutkimus etenee vaihe vaiheelta aineistonkeruun suunnittelusta tutkimuksen tuloksiin. Vahvistavuutta toteutetaan myös opponoinnilla, eli toisten opiskelijoiden vertaisarvioinnilla.

Reflektiivisyydellä tarkoitetaan, että tutkija on tietoinen omista lähtökohdista tutkijana. Tutkijan tulee arvioida rehellisesti, kuinka hänen käsitykset ja kokemukset voivat vaikuttaa aineistoon ja koko tutkimusprosessiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Olen jo aikaisemmin kertonut omista kokemuksista tuutorina ja kiinnostuksesta vertaisohjaukseen, mikä vaikutti myös opinnäytetyön aiheen valintaan. Tiedosta hyvin selkeästi omat mielipiteeni ja kokemukseni tuutoroinnista, jonka avulla olen voinut siirtää sivuun näitä ajatuksia tutkimusta tehdessä.

Siirrettävyys tarkoittaa tutkimuksen tulosten siirtämistä toisiin vastaaviin tilanteisiin. Siirrettävyyden arvioimiseksi kuvaan monimuototuutoreiden kokemuksia riittävästi, mutta kunnioittaen kuitenkin vastaajien yksityisyyttä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.)

4.6 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuseettiset kysymykset koskevat usein tiedonhankintaa, tutkittavien suojaamista ja tutkijan vastuuta tulosten soveltamisesta. Tutkimuksessa on tutkimuseetiikan kannalta tärkeää, ettei tutkimusta suoriteta vasten tutkittavan tahtoa, vaan osallistuminen perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja he voivat tahtoessaan keskeyttää tutkimukseen osallistumisen, milloin tahansa. Aineistonkeruussa tulen korostamaan haastateltaville, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja vas-

taukset annetaan anonymisti sekä tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimuksen luotettavuus, eettisyys ja turvallisuus näkökulmat huomioidaan kaikissa työvaiheissa.

Tutkimuksissa eettisyys nousee esille ja konkretisoituu, jos tutkimuksessa kerätään tutkimusaineistoa suoraan ihmisiltä tai tutkitaan ihmisiä koskevia tietoja, jotka on saatu esimerkiksi rekistereistä, internetistä tai lehdistä (Kuula 2010, 11). Tutkimuseettinen neuvottelukunta on laatinut ohjeita hyvistä eettisistä käytännöistä tutkimuksessa. Tutkimuksen tulee olla eettisesti hyväksyttävää koko tutkimusprosessin ajan aina tuloksiin asti. Keskeisiä lähtökohtia tutkimusetiikan osalta tässä tutkimuksessa ovat yleisen huolellisuuden ja tarkkuuden noudattaminen tutkimustyön eri vaiheissa. Myös tutkimuksen lähteinä käytettyjen muiden tutkijoiden tuottama tutkimustieto aiheesta on huomioitava asianmukaisella tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6–7.)

Tutkijaa kuvaillaan ammatiaan harjoittaessaan myös moraaliseksi toimijaksi, jota koskevat periaatteessa samat eettiset periaatteet, arvot ja normit kuin muitakin ihmisiä. Tällaisenaan tutkimuksen eettisyyden tarkastelu jää usein vajavaiseksi, eikä se tuo esille kaikkia tutkimustyöhön liittyviä eettisiä näkökulmia. Joissakin tapauksissa tehtävän suorittaminen vaatii poikkeamaan yleisistä eettisistä periaatteista. (Karjalainen, Launis, Pelkonen & Pietarinen 2002, 58.) Näin ei ole kuitenkaan tässä tutkimuksessa. Koen opinnäytetyöntekijänä sekä tutkijana sosiaalialan koulutuksen korostavan eettisyyttä ja eettisiä periaatteita.

Tutkimuksen yhtenä lähtökohdista on ihmisarvon kunnioittaminen. Tutkimuksessa ihmisarvon kunnioittaminen näkyy mahdollisuutena ja valintoina. Jokaisella on annettava mahdollisuus itse päättää, haluaako hän osallistua tutkimukseen vai ei sekä kerrottava haastatteluun sisältyvistä mahdollisista riskeistä. (Hirsjärvi, Remes & Sarajärvi 2009, 25.)

5 MONIMUOTOTUUTOREIDEN KOKEMUKSET TUUTOROINNISTA

Tulokset ovat jaettu kolmeen eri kategoriaan, kuten kyselylomakkeessakin. Kysymyskategoriat järjesteltiin samaan suhteeseen kuin tuutorointikin tapahtuu vuoden aikana, eli koulutus, toteutus ja arviointi. Ensimmäisen kysymysosion tavoitteena oli kerätä tietoa tuutorikoulutukseen liittyvissä asioissa, kuten monimuototuutorikoulutuksen tarpeellisuus, perustuutorikoulutuksen antamat valmiudet sekä koulutuksen kehittäminen. Toinen kysymysosio käsitteli tuutoroinnin konkreettista toteuttamista ja sen haasteita. Viimeisessä kategoriassa kysyttiin tuutorin motivaatiota tuutorointiin sekä ohjauksen ja tuen tarvetta tuutorivuoden aikana.

Kysely lähetettiin 22 monimuototuutorille. Kyselyyn vastasi 68% eli 15 henkilöä. Vastanneista 13 ovat ensimmäistä vuotta tuutoroimassa ja kaksi on tuutoroinut enemmän kuin yhden vuoden. Kolmen vastaajan tuutoroitava ryhmä opiskelee iltaopintoina ja loppujen lähi- ja etäopetusjaksoina.

5.1 Kokemukset perustuutorikoulutuksesta

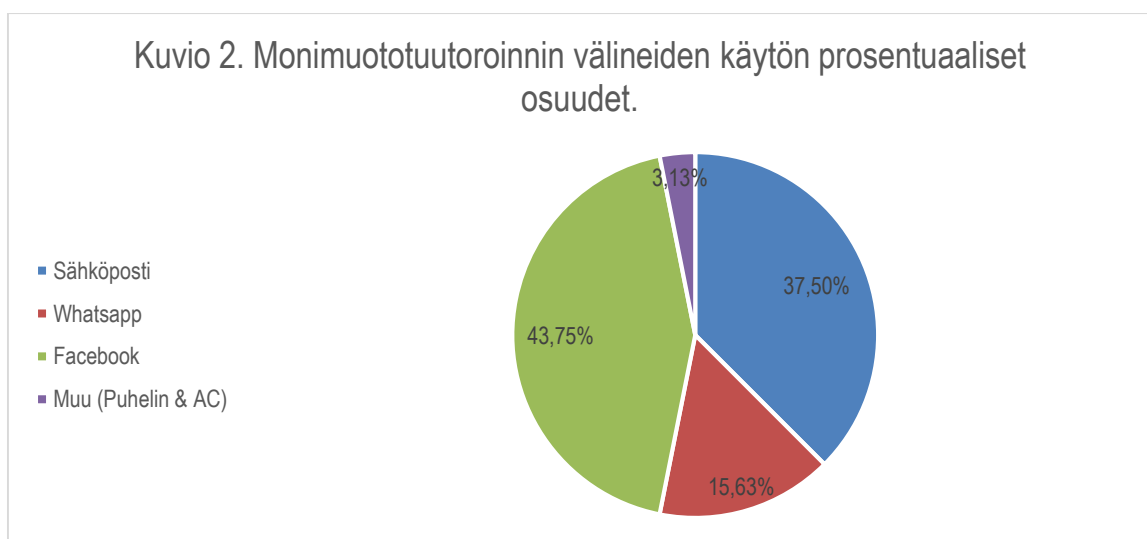
Perustuutorikoulutuksesta saatavat valmiudet monimuototuutoriksi vastaajat kokivat pääsääntöisesti hyvin heikoiksi. Vastauksista näki selvää tuohtumusta siitä, ettei koulutuksessa käyty monimuototuutorointiin liittyviä asioita ja tuutorointia toteuttaessa he olisivat tarvinneet enemmän tukea. Myös perustuutoroinnin ja monimuototuutoroinnin erilaisuus tuli yllätyksenä monelle ja perustuutorikoulutuksesta saatujen tietojen soveltaminen koettiin haastavaksi monimuototuutorointiin. Kukaan vastaajista ei ollut saanut mitään muuta koulutusta monimuototuutorointiin kuin perustuutorikoulutuksen, mutta viidestätoista vastaajasta kaksitoista olisi sitä tarvinnut. Lisäkoulutuksesta he olisivat kaivanneet perustietoa monimuotokoulutuksesta ja opiskelun haasteista sekä käytännön asioista, kuten kuinka ryhmäyttää virtuaalisesti tai ylipäättään hoitaa ryhmäytyminen, jos opiskelijat näkevät

toisiaan harvoin. Myös tietoa olisi tarvittu, mitkä ovat monimuoto-opiskelijan opiskelijaedut, kuuluvatko samat edut kuin päivätoteutuksella opiskeleville sekä kertausta perusasioissa, kuten opiskelijakortin hankkiminen. Avoimen AMK:n puolella opiskelevat aiheuttivat tuutoreille päänvaivaa, koska heillä ei ollut itsellä siitä kokemusta, eivätkä kaikki samat käytänteet päde heidän kohdallaan.

Perustuutorikoulutusta vastaajat lähtisivät kehittämään monimuototuutoreiden tarpeita vastaavaksi lisäämällä tietoa monimuoto-opinnoista ja määrittämällä monimuototuutoroinnin tarkoituksen, tehtävät ja tavoitteet. Useampi vastasi myös, että pitäisikö/kannattaisiko tämä kysyä niiltä monimuoto-opiskelijoilta.

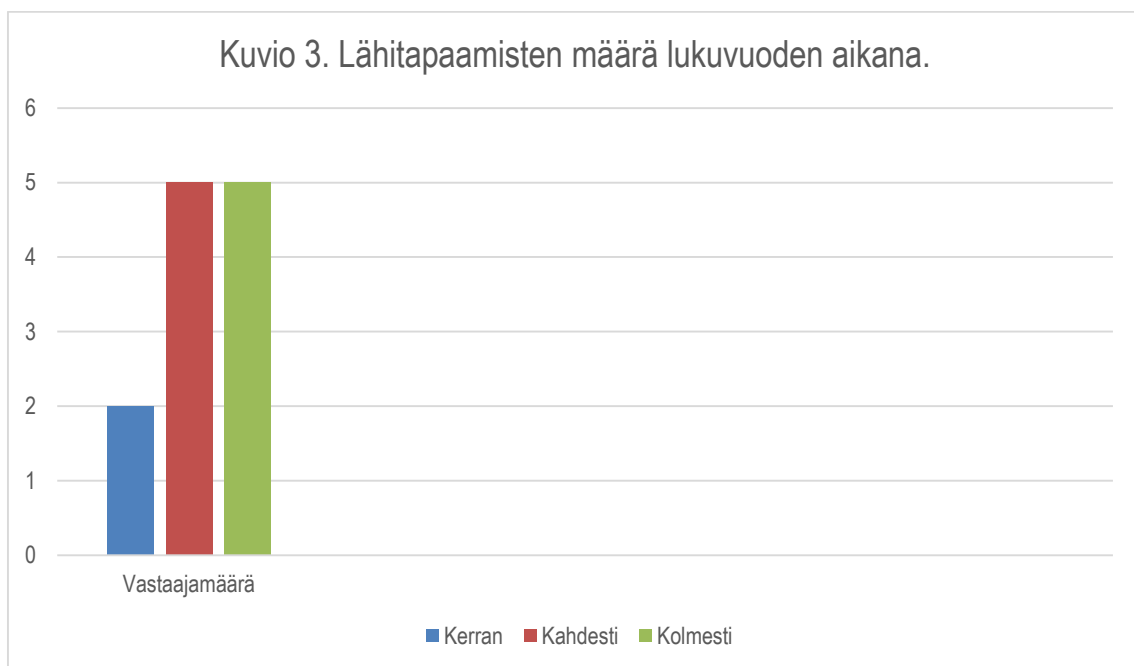
5.2 Kokemukset monimuototuutoroinnin toteuttamisesta

Monimuotoryhmää vastaajat ovat tuutoroineet alussa infoamalla koulun käytänteistä ja opiskelusta, järjestämällä ryhmäytymisleikkejä ja illanviettoja mahdollisuuksien mukaan, auttaneet tarvittaessa ja jutelleet WhatsApp:ssa, Facebookissa ja sähköpostilla. Haasteena nousi esille monimuoto-opiskelijoiden ryhmäytyminen ja illanviettojen järjestäminen, koska yhteisen ajan löytäminen kaikille oli ollut erittäin vaikeaa. Myös opettajien omat epäselvyydet ja epävarmuudet, mitä heidän pitäisi kertoa ryhmälle, vaikutti tuutoreihin lannistavasti.

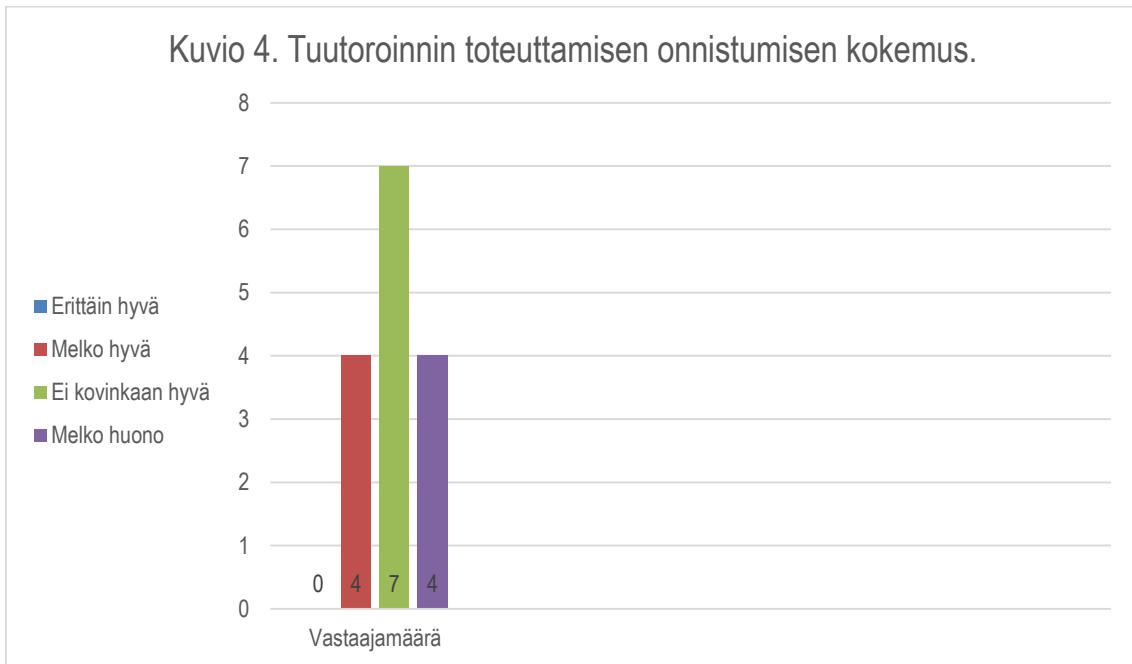
Monimuototuutorit käyttivät yhteyspidossa monimuoto-opiskelijoihin sähköpostia (1), Whatsapp Messenger pikaviestisovellusta (12), Facebook yhteisöpalvelua (14) ja puhelimen viestejä ja puheluita (1) sekä AC-verkkoneuvottelujärjestelmää (1).

Viidestätoista vastaajasta kahdellatoista oli ollut lähitapaamisia tuutoroitavan ryhmän kanssa ja heistä kolmentoista mielestä lähitapaamisia tulisi olla. Lähitapaamisten kannalla olevat kokivat, että lähitapaamisia olisi hyvä olla ryhmäytymisen ja tiedonkulun kannalta. Lähitapaamisia vastaan olevien mielestä monimuoto-opiskelijoiden kanssa ei ole sellaista mahdollisuutta eikä opiskelijoilla edes ole halukkuutta siihen. He kokivat aikataulujen menevän niin ristiin, etteivät lähitapaamiset ole tästä syystä mahdollisia.

Kellään vastaajista ei ole ollut lähitapaamisia tuutoroitavan ryhmän kanssa neljästi tai sitä enempää. Lähitapaamisten aikana tuutorit ovat pitäneet ryhmäytymisleikkejä, jutelleet koulun käytänteistä sekä esitelleet OSAKOa ja Oamkia. Yksi vastaajista kertoo, että on tavannut oman ryhmänsä vain kerran heidän aloittaessaan koulun. Lähitapaamiset ovat tapahtuneet vastaajista kuudella pelkästään koulun tiloissa, neljällä koulun tiloissa ja ulkopuolella sekä yhdellä vastaajalla lähitapaamiset ovat tapahtuneet vain koulun ulkopuolella.

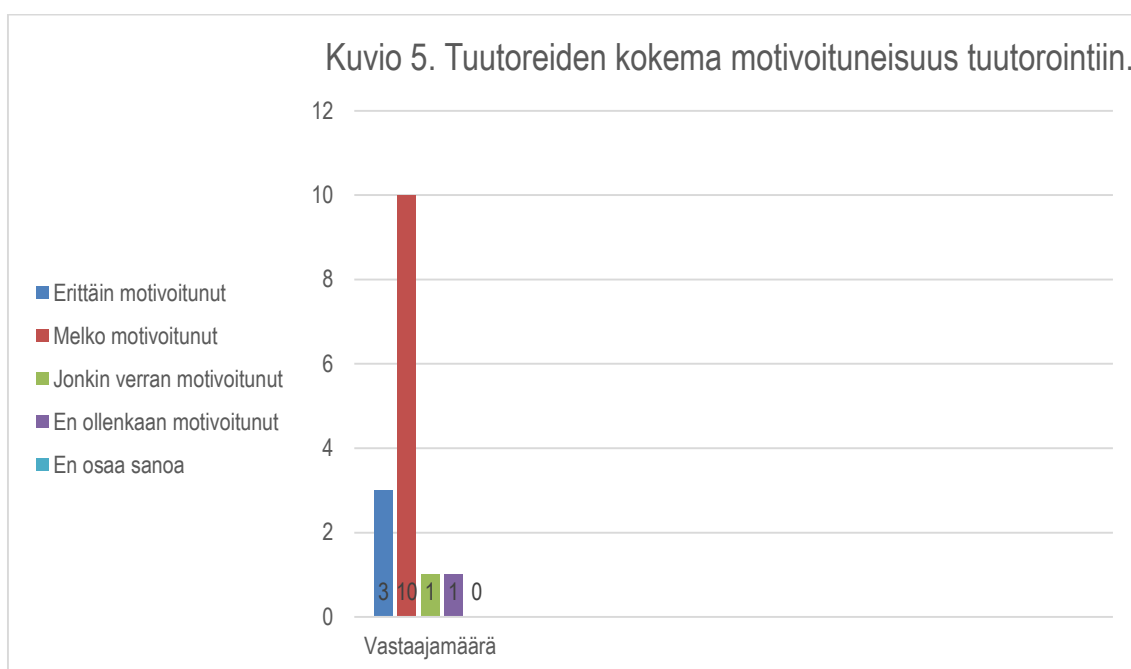
Vastaajat mielsivät lähitapaamisten merkityksen tuutoroitavalle ryhmälle hyvänä tilanteena tutustua sekä jakaa tietoa opiskelijoille. Osa ajatteli, että lähitapaamisilla monimuoto-opiskelijat huomaisivat, että on joku jolta voi kysyä mitä vain. Osa koki myös, että lähitapaamiset voivat olla pelkkä riesa joillekin opiskelijoille, eikä tuutoroinnista olisi kaikille mitään hyötyä.

Vastaajat olivat saaneet monimuototuutoroinnista itselleen hyviä ja huonoja kokemuksia. Hyviä kokemuksia olivat hyvä mieli, opintopisteet, uudet ystävät, esiintymisvarmuus ja itsensä ylittäminen. Huonoja kokemuksia olivat taas paha mieli, huono fiilis, pettymys itseensä sekä jatkuva hermojen kiristys. Konkreettisia onnistuneita kokemuksia monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnissa olivat ihan tavalliset jutustelut, infoaminen, ryhmäytymisleikit ja se, jos opiskelijat tulevat spontaanisti kyselemään ja juttelemaan. Epäonnistuneita kokemuksia olivat, kun monimuoto-opiskelijat eivät vastanneet sähköpostiviesteihin tai tarvinneet tuutoria tai ryhmäytymisiltä sekä osalla jäi epäonnistunut tunne yleisesti koko monimuototuutoroinnista.

5.3 Kokemukset motivaatiosta ja tuen ja ohjauksen tarpeesta

Tuutoriksi hakeutumisen motivaatioksi useat vastaajat kertoivat uusiin ihmisiin tutustumisen, auttamisen halun ja uusien kokemusten saamisen. Myös tuutoritoiminnasta saatavat opintopisteet houkuttelivat mukaan. Osa kuitenkin koki, että heitä oli houkuteltu liikaa ja painostettu osallistumaan, vaikka heillä itsellä ei olisi ollut tarpeeksi motivaatiota tuutoriksi.

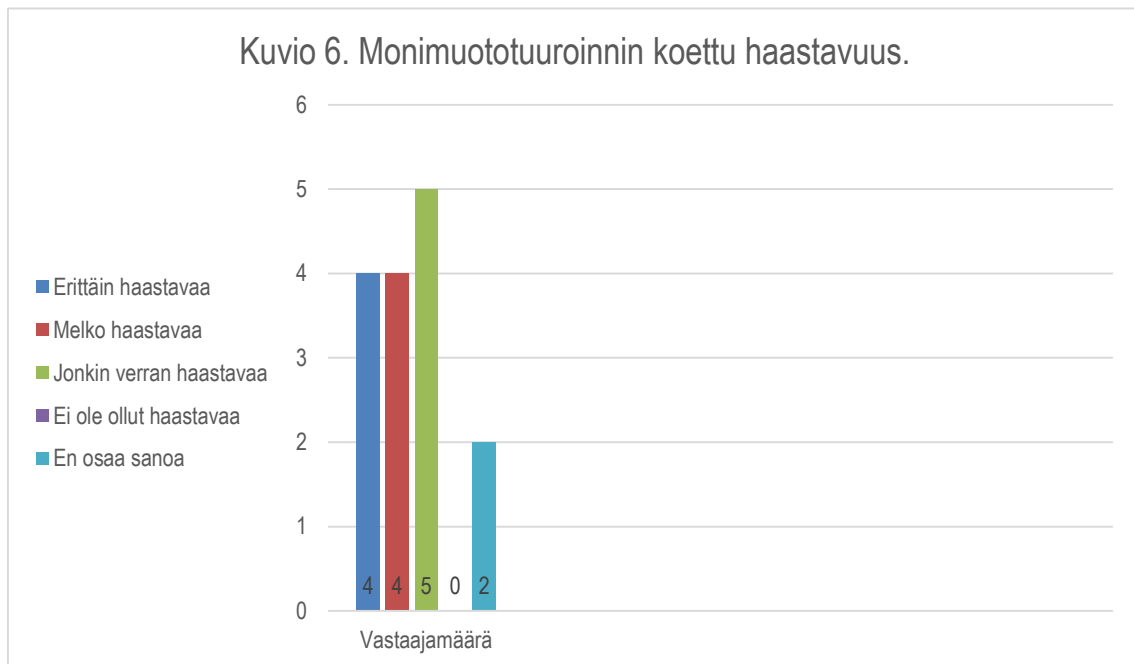

Tuutorina toimimisen motivaatio vastaajille oli vaihteleva. Osa koki, että tuutoroidessa on oppinut uusia asioita ja tutustunut uusiin ihmisiin, mitkä ovat hyviä asioita. Kuitenkin loppuosa kokivat, että heillä ei ole ollut motivaatiota tuutorointiin, koska olisivat halunneet tuutoroida päivätoteutuksella opiskelevia tai he kokivat lähteneensä mukaan puoleksi pakotettuina. Osalla vastaajista tuutoroinnin merkitys kasvoi vuoden aikana, kun näki toiminnan tärkeyden, mutta osalla taas merkitys hiipui vuoden aikana, kun tuutorointi ei vain alkanut onnistua.

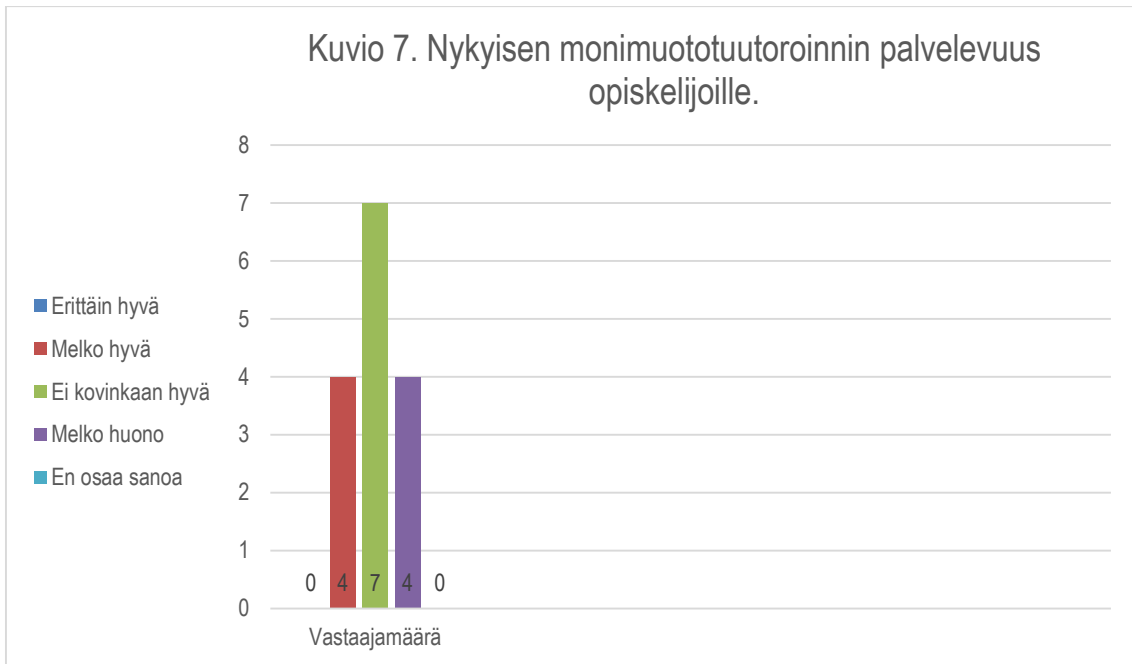
Kyselyyn vastanneista neljä on saanut tukea ja ohjausta tuutorointiin, mutta loput 11 eivät ole. Kaikista vastaajista 13 olisi kuitenkin halunnut sitä. Tukea ja ohjausta saaneista yksi kertoi saaneensa sitä opinto-ohjaajalta, jolloin kävivät yhdessä läpi monimuoto-opiskelun rakennetta. Tukea ja ohjausta toivoneet olisivat halunneet

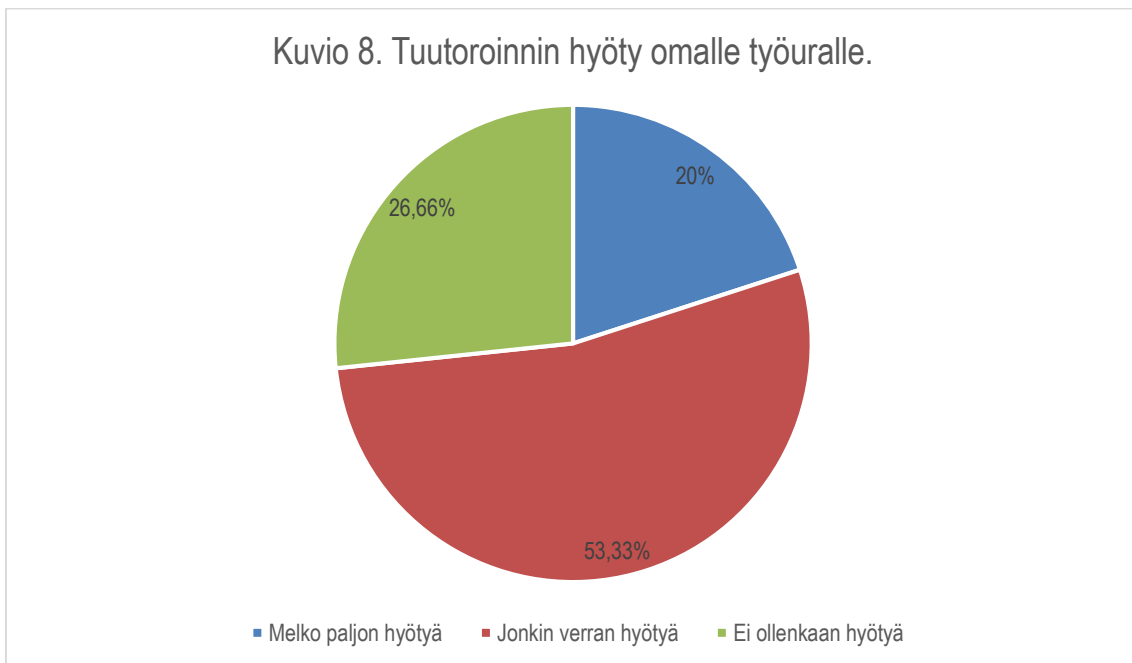
tuutoropettajalta tukea tuutorointiin, selkeämpiä tavoitteita tuutoroinnille ja menetelmiä tavoitteiden saavuttamiseksi ja jonkinlaisen järjestelmällisen ”checklistan”, jota noudattamalla kaikki oleellinen tulisi kerrottua. Tuutorit olisivat myös kaivaneet ohjeita, miten toimia, kun ryhmäytyminen ei onnistu sekä jotain kohdenne- tumpia palvelu opiskelijoille, joita opiskelijaelämä tai muu opiskelijakulttuuri ei kiinnosta.

Monimuototuutorointi koettiin pääsääntöisesti hyvin haastavaksi. Monet vastaajista olivat pahoittaneet mielensä tai pettyneet itseensä tai tunteneet itsensä jopa turhaksi. Tuutorit nostivat vastauksissa esille myös epätietoisuutta, epävarmuutta ja epäonnistumisen kokemuksia tuutorina.

Kyselyyn vastanneet eivät keskimäärin pidä nykyisen monimuototuutoroinnin palvelevuutta monimuoto-opiskelijoille kovinkaan hyvänä.

Monimuototuutoroinnin koettu hyöty omalle työuralle oli neljällä vastaajalla, ettei siitä ole ollenkaan hyötyä. Kahdeksalle vastaajalle tuutoroinnista oli jonkin verran hyötyä ja kolmelle melko paljon hyötyä.

Vastaajat lähtisivät kehittämään Oamkin ja OSAKOn antamaa ohjausta ja tukea monimuototuutoreille selvittämällä monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnin tarpeen, lisäämällä monimuototuutoreille oman koulutuksen tai ainakin oman perehdytyksen, parantamalla opettajien ja tuutoreiden yhteistyötä sekä kehittämällä tuutoreiden muistilistan, jotta kaikki tarpeellinen tulisi kerrottua.

Lopuksi tuutorit haluavat kiittää ja sanoa kannustavasti, että ”Josko tästä opitaan ja ensi vuonna menisi paremmin.”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätökset esitetään kyselylomakkeen teemojen mukaisessa järjestyksessä tutkimuksen tietoperustaan verraten.

Opiskelijoiden motivaatio tuutoriksi hakeuduttaessa Pessin & Oravasaaren (2010) timanttimallin mukaan oli selvästi itsestä ulospäin suuntautuvaa motivaatiota. Tuutoroinnilla haettiin itselleen toimintaa, kontakteja, uusia asioita sekä antamista. Timanttimallin ulottuvuuksista korostuivat eniten saaminen – antaminen, jolla on yhteys hyvinvoinnin lisääntymiseen, kuten opiskeluhuvinvoinnin. Myös läheisyys, toiminta ja uuden etsintä korostuivat tuutoreiden kokemuksista. (Raninen, Raninen, Toni & Tornaesus 2008, 9 - 10.) Tuutoreiden motivaatio tuutoriksi hakeuduttaessa oli kaikilla pääsääntöisesti hyvä, mutta olisi syytä kuitenkin pohdita uudenlaisia keinoja rekrytointiin, ohjaukseen sekä koulutukseen, koska moni vastaajista oli kokenut tuutorirekrytointin päällekkäyväksi ja jopa pakottamisena. Motivaatiossa oli selkeästi huomattavissa ”pakottaminen” tuutoritoimintaan ja siitä alkava motivaation lasku lukuvuoden kuluessa, kun alussakaan tuutoritoimintaan ei löytynyt henkilöstä itsestä lähtevää kiinnostusta. Lukuvuoden aikana motivaation heikkenemisestä alkavat haasteet ja tuutorit saavat epäonnistumisen kokemuksia sekä riittämättömyyden tunteita. Tähän asiaan pitäisi löytää uudenlaisia keinoja voidakseen vaikuttaa tällaisiin ajatuksiin ja tuntemuksiin, koska tuutorina saadut epäonnistumisen kokemukset kuitenkin heijastuvat osaltaan minuuteen.

OSAKOn (2015) järjestämissä perustuutorikoulutuksissa tavoitteena on antaa tuutoritoimintaan osallistuville opiskelijoille taitoja erilaisiin vuorovaikutus-, esiintymis- ja ryhmänohjaustilanteisiin, taitoja organisoida tuutorointiin liittyviä asioita sekä suunnitella ajankäyttöään. Myös tavoitteena on antaa osaamista analysoida tuutoroitavien tarpeita ohjaukselle ja tuelle. Kuitenkin vastauksista selviää, ettei perustuutorikoulutus sovellu monimuototuutorointiin erilaisuutensa vuoksi tai koulutuksessa tulisi korostaa tietojen sovellettavuutta kaikkiin tuutoroinnin muo-

toihin. Perustuutorikoulutuksen aiheita vertaillen monimuototuutorien vastauksiin löytyy niistä kuitenkin paljon yhtäläisyyksiä, jotka kuitenkin aiheuttivat haasteita. Tällaisia ovat esimerkiksi OSAKOn ja yhteiskumppaneiden toiminta, vertaisohjauksen ja ryhmädynamiikan perusteet, tuutorin käsikirjan esittely sekä konkreettiset ohjeet tuutoritoimintaan koko vuodelle. (OSAKO, 2015. Perustietoa tuutoroinnista. Viitattu 7.3.2016.) Monimuototuutoreilta ei kuitenkaan voida odottaa kahden koulutusiltpäivän tai viikonloppukouluksen jälkeen osaavan haastavaa opiskelijoiden ryhmäyttämistä toimivaksi ryhmäksi, vaan jokaisella tuutorilla on siinä omat haasteensa ja kehittämiskohteet. Selvää kuitenkin on, että monimuototuutorit tarvitsevat vastausten perusteella oman koulutuksen, infon tai monimuototuutoroinnin lisäämisen osaksi perustuutorikoulutusta, joka sisältäisi perustietoa monimuoto-opinnoista, opiskelun haasteista, selvityksen monimuoto-opiskelijoiden tuen ja ohjauksen tarpeesta, monimuototuutoroinnin sisällöstä, tarkoituksesta, tavoitteesta sekä menetelmistä tavoitteeseen pääsemiseksi.

Verkko-ohjaus käsitteenä määritellään Kolin (2008) mukaan tarkoittaen erilaisissa verkkoympäristöissä tapahtuvaa opiskelua, oppimista, osaamisen ja oppimisprosessin kehittymistä sekä näiden kaikkien ohjausta. Monimuototuutoreille pääsääntöisesti aiheutti haasteita yhteisen ajan löytäminen ja lähitapaamiset sekä tuutoreille että tuutoroitaville. Tuutorit olivat kokeneet aikataulujen menevän liiaksi ristiin. Monimuototuutorointi kuitenkin sisältää yläkäsitteenä perustuutoroinnin ja verkkotuutoroinnin, joista jälkimmäinen korostuu verrattuna perustuutorointiin, joka tapahtuu enimmäkseen kasvotusten. Monimuoto-opiskelijoilta vaaditaan paljon itseohjautuvuutta opiskelussa, mutta myös monimuototuutoroinnissa tulee huomioida opiskelijan itsenäisempi rooli oppijana sekä verkko-ohjauksen korostuminen (Paananen 1992, 17). Monimuoto-opiskelijoiden tulisi siirtyä enemmän verkkotuutoroinnin puolelle huomatessaan, ettei lähitapaamisten järjestäminen onnistu tiukkojen aikataulujen vuoksi. Kuitenkin kaikki tuutorit olivat huomanneet käyttävä tuutoroinnin tukena etäyhteysohjelmistoja, verkko-oppimisalustoja, sosiaalisen median palveluja sekä mobiililaitetta, mutta näiden ei tulisi olla vain tukivälineitä, vaan työkaluja ja keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi. Aktiivinen ohjaus on myös tuutorin konkreettista läsnäoloa verkkoympäristöissä. (Koli 2008, 21).

Monimuoto-opiskelijoille opiskelun aloittaminen tarkoittaa Pekkalan ja Varjosen (2006) mukaan useita muutoksia ja haasteita sekä odotuksia elämässä. Opiskelijoihin kohdistuu ulkopuolelta tulevia paineita sekä opiskelijat asettavat usein itselleen lisäksi henkilökohtaisia odotuksia heille tärkeissä asioissa. Sama nousee esille monimuototuutorien kokemuksista. He kokivat tuutoroinnin kokonaisuudessaan keskimäärin melko haastavaksi ja vastauksissa näkyi huomattavasti epäonnistuneita kokemuksia, epävarmuutta ja turhautumista. Asettivatko monimuototuutorit itselleen liian suuria odotuksia ja tavoitteita tuutoroinnille, vai oliko monimuototuutorointi niin uutta ja haasteellista, etteivät tuutorit löytäneet vaihtoehtoisia tapoja suoriutua tuutoroinnista haasteita kohdatessa? Monimuoto-opintojen mukana tuoma kulttuurillinen muutos ja opiskelijakeskeinen toiminta ovat vielä uutta niin monimuototuutorille kuin monimuoto-opiskelijalle. Tämä on kuitenkin hyvää muutosta ja kehitystä kohti opiskelijan erilaisia elämäntilanteita huomioon ottavaa opiskelua ja ohjausta, mutta tuutoreilla tulee olla riittävät valmiudet sekä toimiva tuen ja ohjauksen malli tehtävästä suoriutumiseksi. (Koli 2008, 17–18.)

Mäkelä (2010) opinnäytetyössään esittää, ettei monimuoto-opintoja ajatellen ole juurikaan merkitystä paremmille itseohjautuvuustaidoille, vaan mahdollisimman välittömälle ja konkreettiselle tuelle ja ohjaukselle olisi todellakin tarvetta. Hän mainitseekin, että monimuoto-opiskelijoiden tulisi itse ymmärtää tarvitsevansa tukea ja ohjausta. Tämän ongelman myös monimuototuutorit kokivat. Osalla heistä oli kokemuksia, että he olivat turhia tai monimuoto-opiskelijoilla ei ollut tarvetta tuutoroinnille, kuitenkin Mäkelän tutkimuksen tulokset osoittavat toista. Kuinka saada monimuoto-opiskelijat itse ymmärtämään rajallisuutensa ja hakemaan apua tarvittaessa, jos jo opintojen alkuvaiheessa omaksutaan yksin selviämisen malli? Välittömän ja konkreettisen tuen ja ohjauksen jääminen pois voi johtaa tilanteeseen, jossa voimavarat ja taidot eivät enää riitä. Sisäisten ja ulkoisten odotusten luomat paineet ja stressi voivat ajaa yksilön motivaation ja jaksamisen niin loppuun, ettei hän enää selviä opinnoista työn, harrastusten ja mahdollisen perheen lisäksi. Tämä taas on yksi yleinen opintojen keskeyttämiseen johtava tapahtumaketju. (Pekkala & Varjonen 2006, 79.)

Ryhmäytymisellä tarkoitetaan THL:n (2015) mukaan prosessia, jossa tuetaan ja kehitetään ryhmän jäsenten keskinäistä tuntemista, luottamusta, vuorovaikutusta ja viihtymistä yhdessä. Monimuoto-opiskelijoiden ryhmäytyminen tuotti monimuototuutoreille suuria vaikeuksia vähäisten lähiopetuspäivien vuoksi. Monimuoto-opiskelijoilta jää päivätoteutuksen suurimpia voimavaroja ja vahvuuksia käyttämättä eli vertaistukea opiskelukavereiltaan (Mäkelä 2010, 29). Tuutorit olisivat myös tarvinneet tukea ja ohjausta tilanteisiin, kun tuutoroitava ryhmä ei ryhmäydy. Tuutorikoulutuksissa kannattaisi korostaa riittävästi, ettei ryhmäytymisen todellisesta tai kuvitellusta ongelmasta tuutorin kannata syyttää itseään. Korostaa myös, etteivät tuutorit ole ohjaustyön ammattilaisia, eivätkä kaikki ihmiset tule niin hyvin toimeen keskenään kuin itse saattaisi odottaa. Tuutorin tehtävä on enemmänkin auttaa ryhmäytymään, mutta vastuu on aina opiskelijalla itsellä, että suostuuko hän vuorovaikutukseen, osallistuuko ryhmään ja löytääkö oman roolin siellä. Hyvä ryhmäytyminen toimii pohjana kannustavaan oppimiseen ja se edistää sitoutumista opintoihin sekä vähentää opintojen keskeyttämistä (THL 2014, Ohjaus ja sosiaalinen tuki. Viitattu 27.9.2015).

Pessin ja Oravasaaren (2010) mukaan motivaatio voi muuttua toiminnan aikana elämän tilanteen ja henkilökohtaisten kiinnostusten kohteiden myötä, mikä näkyi myös monimuototuutoreiden vastauksissa. Tuutorit kokivat olevansa keskimäärin melko motivoituneita tuutorointiin, mutta osalla motivaatio hiipui vuoden aikana, koska he olisivat halunneet tuutoroida päivätoteutuksella opiskelevia tai tuutorointi ei heidän mielestään onnistunut erilaisista syistä johtuen. Osalla taas tuutoroinnin motivaatio ja merkitys kasvoi, kun näki toiminnan tärkeyden.

Pessin ja Oravasaaren (2010) mukaan myös vapaaehtoistyössä korostuu motivaation ja jaksamisen kannalta tuen ja ohjauksen tarve. He kuvailevat, että motivaatio ja henkilön saama tuki ja kannustus kulkevat usein samassa suhteessa. Kyselyn mukaan tuen ja ohjauksen tarve tuutoreilla on todella suuri. Tuutorivuoden aikana tapahtuneella tuella ja ohjauksella olisi voinut välttää paljon negatiivisia kokemuksia tuutorointiin ja itseensä liittyen. Huomioitavaa on, että nämä vastaajat, jotka saivat tukea ja ohjausta opintojen-ohjaajalta olivat kaikissa vastauksissa huomattavasti positiivisempia keskimäärin ja heillä oli onnistuneita kokemuksia tuutorina. Voisiko säännöllisellä tuella ja ohjauksella tuutorivuoden aikana

välttää näitä esiintyneitä negatiivisia kokemuksia tuutoroinnin onnistumisesta sekä itsestä tuutorina?

7 POHDINTA

Minulle tarjottiin monimuototuutorointiin liittyvää aihetta keväällä 2015 työharjoittelussa Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalla ja lähdin seuraavana syksynä tutkimaan monimuototuutorointia, koska monimuoto-opiskelu on tulevaisuudessa kasvava opiskelumuoto. Myös mielestäni monimuototuutorointi on hyvin mielenkiintoinen opiskelijoiden tuen ja ohjauksenmuoto. Monimuototuutoroinnin ja tuutoroinnin vahvuuksia ovat, että tuutorit ovat koko korkeakoulun ohjausjärjestelmän lähimpiä henkilöitä opiskelijoille, jolloin tuutorointi on myös yksi tehokkaimmista keinoista vaikuttaa opiskeluhuvinvointiin ja opiskelijan elämään. Kehittämällä monimuototuutorointia voi kehittää koko monimuoto-opiskelua.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla millaisia kokemuksia monimuototuutoreilla on monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista sekä tavoitteena monimuototuutoroinnin kehittäminen. Mielestäni tutkimuksella täytettiin opinnäytetyön tarkoitus, koska kyselyn avulla tuutorit pystyivät kertomaan omia kokemuksia monimuototuutorina, mitkä osaltaan tulivat yllätyksenä minulle. En olisi alussa osannut arvata edes, kuinka paljon haastavampaa monimuototuutorointi voisi olla verrattuna omiin kokemuksiin perustuutorina. Perustuutorointi on toki jo vakiintunutta toimintaa, eikä samanlaisen kehittämistyön alla kuin monimuototuutorointi. Näistä ilmenneistä haasteista johtuen uskon, että opinnäytetyön tavoitekin täyttyi tai tulee viimeistään täyttymään, kun opinnäytetyön tuloksien pohjalta alkaa monimuototuutoroinnin kehittäminen käytännön tasolla. Uskon myös, että tulokset monimuototuutoreiden kokemuksista ovat käyttökelpoisia ja niiden pohjalta on mahdollista tehdä muutoksia monimuototuutoroinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Henkilökohtaisina tavoitteina opinnäytetyölle oli pääpiirteittäin oppia pitkäkestoisesta projektityöskentelystä, tutkimuksellista työtettä, tutkimuksellista kehittämisosaamista, kriittistä- ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista, asiakastyöosaamista sekä eettistä osaamista. Pitkäkestoisen projektityöskentelyn ja tutkimuksellisen työnotteen uskon täyttyneen, koska onnistuin lähes suunnitellussa aikataulussa

tekemään opinnäytetyön sekä opin paljon tutkimuksen luonteesta ja sen vaiheista. Uskon myös, että opinnäytetyöstä opituilla taidoilla pystyn työelämässäkin itsenäisesti tekemään pienimuotoisia tutkimuksia, esim. arvioidessa työnlaatua tai selvittäessä asiakkaiden kokemuksia. Kriittinen- ja osallistava yhteiskuntaosaaminen täyttyi opinnäytetyössä monimuototutustoreiden kokemusten kuuntelemisena, joiden pohjalta myös vaikuttamistyö tulevaisuudessa onnistuu. Asiakastyöosaaminen väheni huomattavasti opinnäytetyöprosessin aikana, kun ryhmäkeskustelu peruuntui aineistonkeruusta. Monimuototutustoreiden vuorovaikutus monimuoto-opiskelijoihin oli lähinnä ainoa suurempi asiakastyöosaamiseen liittyvä tekijä sekä tutustoreiden vastaukset kokemuksista minulle. Tutkimuksen tulokset kuitenkin vaikuttavat seuraaville monimuototutustoreille, jolloin heidän asiakastyöosaaminen kehittyy opinnäytetyön ansioista. Eettiset arvot ja periaatteet kulkivat koko opinnäytetyön mukana. Eettisten arvojen ja periaatteiden toteutuminen onnistui opinnäytetyössä monimuototutustoreiden osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden sekä jokaisen kokemusten kunnioittamisen kautta.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön tekeminen oli minulle uutta ja todella haastavaa alusta loppuun. Etenkin alkuvaiheessa minulla oli paljon vaikeuksia aiheen tarkassa rajauksessa, ettei aihe kasvaisi liian laajaksi. Myös silloin tuli pyöriteltyä edes takaisin, että onko opinnäytetyö kehittämishanke, jonka tuloksena olisi monimuototutustoriopas, mutta päädyimme yhdessä toimeksiantajan kanssa nykyiseen tutkimusluonteiseen opinnäytetyöhön. Suurin haaste koko työssä oli selvästi se, että tein opinnäytetyön yksin. Olisin tarvinnut jatkuvasti jonkun, jonka kanssa pystyisi refleктоimaan työtä ja etsiä vaihtoehtoisia toimintatapoja työhön. Toisaalta tämä kehitti itseäni varmasti huomattavasti enemmän, koska jouduin tekemään päätöksiä ja etsimään tietoa itsenäisesti.

Näin jälkikäteen ajateltuna, kun näkee työn kokonaisuuden huomaa, kuinka paljon asioita olisi voinut tehdä toisin ja kuinka paljon aikaa olisi voinut säästää fiksummilla tavoilla tehdä opinnäytetyötä. Varsinkin alkuvaiheessa olisi voinut panostaa enemmän tekstin laatuun, eikä pyrkiä vain kirjoittamaan mahdollisimman paljon ja toivoa, että teksti on hyvää. Tietoperustaan olisi pitänyt panostaa enemmän ja tehdä se huolellisemmin, mutta ymmärsin vasta johtopäätöksiä kirjoittaessa tietoperustan tärkeyden. Siinäkin olisi voinut säästää paljon aikaa, kun ei

olisi tarvinnut poistella kirjoitettuja tekstejä jatkuvasti. Kyselylomakkeen kysymysten oikea muotoilu ja asettelukin selvenivät vasta tulosten analysoinnissa, kun huomasi useiden vastaajien vastaavan hieman ohi kysymyksestä tai ainakin muuta mitä itse olin odottanut. Ennen opinnäytetyön aloittamista olisi pitänyt perehtyä enemmän muihin samanlaisiin opinnäytetöihin, jotta olisi kokonaisuus hallussa. Se olisi helpottanut huomattavasti myös opinnäytetyön suunnittelua. Olen kuitenkin lopulta tyytyväinen työn tulokseen ja kyselyn avulla saatuihin vastauksiin, koska niistä välittyi selvästi, että tämä ei ollut opinnäytetyön aiheena turha, vaan monimuototuutoroinnin kehittämiseksi on todellakin tarvetta. Tulosten perusteella pystyy tekemään selviä päätelmiä monimuototuutoroinnin haasteista ja sen ongelmakohtista, mutta käsittelin niitä laajemmin kohdassa 6 Johtopäätökset.

Monimuototuutoroinnin tutkimista voi jatkaa pidemmälle tutkimalla monimuoto-opiskelijoiden kokemuksia tuutoroinnin tarpeesta ja tuen sekä ohjauksen tarpeesta yleisesti. Monimuototuutoreiden vastauksissa näkyi monessa kohtaa erilaisia epäonnistuneita kokemuksia ja pettymystä, mutta olisi mielenkiintoista selvittää olivatko nämä tuntemukset kuinka todellisia monimuoto-opiskelijoiden mielestä. Kyselyllä monimuoto-opiskelijoille heidän tuen ja ohjauksen tarpeistaan, voisi tuloksia verrata monimuototuutoreiden kokemuksiin ja tarkastella monimuototuutorointia kokonaisuutena.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009, Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Hokkanen, L. 2003. Vapaaehtoisuus – pala elämää. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Viitattu 24.11.2015.

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiyjOCqmKnJAhWChiwKHWiaBjIQFgga-MAA&url=http%3A%2F%2Fwww.sosiaalikollega.fi%2Fposke%2Fjulkaisut%2Fjulkaisusarja%2FJulkaisu_6.pdf&usg=AFQjCNGru5-7QdUCZ4bMVZd7LgKSAM8rmA&bvm=bv.108194040,d.bGg

Härkönen, P. 1997. Opiskelija tutoroinnin käsikirja. Ammattikorkeakouluille ja toisen asteen ammatillisille oppilaitoksille. Suomen ammattikorkeakouluopiskelijajyhdistysten liitto SAMOK. Vihanti: Laatupaino Oy.

Härkönen, P. 2003. Opiskelijatuutorin käsikirja. Turun ammattikorkeakoulun opimateriaaleja 5. Turku: Turun kaupungin painatuspalvelut.

Hyria. Aikuisopiskelijan opas. Hyvinkää: Hyria. Viitattu 26.11.2015. www.hyria.fi/files/4228/AO-opas_210411.pdf

Jämsä, K. & Manninen, E. 2000. Osaamisen tuotteistaminen sosiaali- ja terveysalalla. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.

Jääskelä, P. 2005. Tuutorointi avoimen yliopiston opetuksessa. Tuutoroinnin kehittämistä koskeva toimintatutkimus. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kallinen, R., Kerbs, H. & Nurmi, J. 2006. Laadukas vertaisohjaus. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Karjalainen, S., Launis, V., Pelkonen, R. & Pietarinen, J. 2002. Tutkijan eettiset valinnat. Tampere: Tammer-Paino.

Kempas, E. 2010. Joustaville opiskelumuodoille on kysyntää. ePooki 9/2010. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut. Viitattu 21.9.2015. <http://www.oamk.fi/epooki/2010/joustaville-opiskelumuodoille-kysyntaae/>

Koli, H. 2008. Verkko-ohjauksen käsikirja. Helsinki: Finn Lectura.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lätti, M. 2011. Joustavat toteutustavat aikuiskoulutuksessa – kokemuksia kehittämistyöstä. Tampere: Juneves print, Tampereen yliopistopaino Oy.

Matikainen, J. & Pasanen, H. 2003. Oppimisen ohjaus verkossa. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Mäkelä, J. 2010. Opiskelijatuutorointi monimuoto-opinnoissa – tarpeellista vai turhaa. Pori: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 21.9.2015. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13229/Pori_Makela_2010.pdf?sequence=1

Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.

Oulun ammattikorkeakoulu. 2015. Opinto-opas 2015–2016. Sosiaalialan tutkinto-ohjelma, osaamisprofiili. Viitattu 3.10.2015. <http://www.oamk.fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/?koulutus=sos2015&lk=s2015&alasivu=osaamiskuvaus>

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2015. Opintojaksot. Oulu: OSAKO. Viitattu 7.3.2016 <http://www.osakoweb.fi/opintojaksot/>

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2014. Opiskelijakunta OSAKOn hallituksen perehdyttämiskansio 2014. Oulu: OSAKO.

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2015. Perustietoa tuutorinnista ja koulutuksesta. Oulu: OSAKO.

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2015. Perustietoa tuutorinnista. Viitattu 7.3.2016 <http://www.osakoweb.fi/news/category/dokumentointi/tuutorointi/materiaalia-tuutoreille/perustietoa-tuutorinnista/>

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2015. Tuutorin käsikirja. Oulu: OSAKO.

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta OSAKO. 2015. Tuutorointi. Viitattu 18.10.2015. <http://www.osakoweb.fi/tuutorointi/>

Paakkola, E. 1992. Johdatus monimuoto-opetukseen. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Paananen, S. 1992. Monimuoto-opiskelijoiden itseopiskelu avoimessa korkeakoulussa. Helsinki: Yliopistopaino.

Pekkala, A. & Varjonen, B. 2006. Tuutorointi on taitolaji. Saarijärvi: Saarijärvi Offset Oy.

Pessi, A. & Oravasaari, T. 2010. Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnasta. Helsinki: Yliopistopaino.

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyötä. Jokioinen: e-Oppi Oy.

Raninen, A. & Raninen, T. & Toni, I. & Tornaesus, G. 2008. Mathildan muodonmuutos. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan uudet kasvot. Helsinki: WSOY.

Suorsa, T. 2011. Kokemuksen yksilöllisyys, yhteisyys ja yhteiskunnallisuus. Subjektitieteellisestä tutkimuksesta. Teoksessa T. Latomaa & T. Suorsa. Kokemuksen tutkimus II. Ymmärtävän psykologian syntyhistoriaa ja kehityslinjoja. Tampere: Juvenes Print.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014. Ohjaus ja sosiaalinen tuki. Viitattu 27.9.2015. <https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/keinoja-terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistamiseen-oppimisymparistossa/ohjaus-ja-sosiaalinen-tuki>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki. Viitattu 25.10.2015. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_verkkoversio040413.pdf.pdf#overlay-context=fi/ohjeet-ja-julkaisut

Vento, R. 1991. Monimuoto-opiskelijoiden opintokokemukset. Opintojärjestelmän arviointia. Helsinki: Yliopistopaino.

Ylönen, H. 2014. Kohti monimuotoista opintojen ohjausta. Verkko-ohjauksen käyttökokemukset ja tulevaisuuden tarpeet Oulun ammattikorkeakoulussa vuonna 2014. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu.

LIITTEET

Liite 1. Opinnäytetyön aikataulu

AIKATAULU	
Syyskuu	Tutkimussuunnitelma, tiedonhaku, tutkimuksessa käytettävät käsitteet
Lokakuu	Tutkimussuunnitelma, tiedonhaku, tutkimuksessa käytettävät käsitteet
Marraskuu	Teoria
Joulukuu	Teoria
Tammikuu	Teoria
Helmikuu	Teoria, aineiston keruun kysymysten laadinta
Maaliskuu	Teoria, aineiston keruun kysymysten laadinta
Huhtikuu	Aineiston keruu, käsittely ja analyysi
Toukokuu	Tulokset, johtopäätökset ja pohdinta Opinnäytetyö kommentoitavana OSAKOssa

Liite 2. Kyselyn kysymykset

KYSELYN TARKOITUS JA TAUSTA

Kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoa monimuototuutoreiden tuutorointikokemuksista Oulun ammattikorkeakoulussa. Kysely on osa opinnäytetyötäni ”Monimuoto-opiskelijoiden tuutorointi Oulun ammattikorkeakoulussa”. Toivon, että osallistutte tutkimukseen. Siten olette mukana kehittämässä monimuototuutorointia. Kyselyn vastaukset käsitellään nimettömänä, eikä opinnäytetyössä yksilöidä vastaajia.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10–20 minuuttia. Kysy tarvittaessa lisäohjeita osoitteesta o3rapa00@students.oamk.fi!

KYSELY MONIMUOTO-OPISKELIJOIDEN TUUTOROINNISTA

TAUSTATIEDOT

* merkityt kysymykset ovat pakollisia.

1. Kuinka kauan olet tuutoroinut? *

- Ensimmäinen vuosi meneillään
- Enemmän kuin yhden vuoden

2. Opiskeleeko tuutoroitava ryhmäsi pääsääntöisesti *

- Iltaopintoina
- Lähi- ja etäopetusjaksoina

MONIMUOTOTUUTORIKOULUTUS

3. Mikä motivoi sinua ryhtymään tuutoriksi?

---

4. Kuvaile perustuutorikoulutuksen antamia valmiuksia monimuototuutoriksi?

---

5. Oletko saanut muuta koulutusta monimuototuutorointiin kuin perustuutorikoulutuksen? *

- Kyllä
- Ei (Siirry kysymykseen 7.)

6. Mikä koulutuksessa oli hyvää? Mitä kehitettävää koulutuksessa oli?

---

7. Olisitko tarvinnut lisäkoulutusta monimuototuutorointiin?

Jos vastasit kysymykseen 5 "Kyllä", jätä vastaamatta kysymykseen.

- Kyllä
- En

8. Millaista lisäkoulutusta olisit tarvinnut?

Jos vastasit kysymykseen 5 "Kyllä", jätä vastaamatta kysymykseen.

---

9. Miten kehittäisit perustuutorikoulutusta vastaamaan monimuototuutoreiden tarpeita?

MONIMUOTOTUUTOROINNIN TOTEUTTAMINEN

10. Kuvaile omin sanoin, miten olet tuutoroinut monimuoto-opiskelijoita?

---

11. Mitä etäyhteysohjelmistoja/verkko-oppimisalustoja/sosiaalisen median palveluja olet käyttänyt tuutoroinnin tukena? *

- Sähköposti
- Whatsapp
- Facebook
- Muu, mikä?
_____

12. Onko teillä ollut lähitapaamisia tuutoroitavan ryhmän kanssa? *

- Kyllä
- Ei (Siirry kysymykseen 16.)

13. Kuinka monta kertaa olette tavanneet?

- Kerran

- Kahdesti
- Kolmesti
- Neljästi
- Enemmän kuin neljästi

14. Mitä olette tehneet tuutoroitavan ryhmän kanssa tapaamisten aikana?

---

15. Ovatko nämä tapaamiset tapahtuneet koulun tiloissa vai ulkopuolella?

- Koulun tiloissa
- Ulkopuolella
- Molemmissa

16. Tulisiko lähitapaamisia mielestäsi olla tuutoroitavan ryhmän kanssa? *

Perustele vastauksesi vastausvaihtoehdon perään.

- Kyllä _____
- Ei _____

17. Mikä merkitys lähitapaamisilla voisi olla tuutoroitavalle ryhmälle? *

---

18. Onko monimuototuutorointi ollut haastavaa? *

- Erittäin haastavaa
- Melko haastavaa
- Jonkin verran haastavaa
- Ei ole ollut haastavaa
- En osaa sanoa

19. Miten kehittäisit monimuototuutorointia?

---

20. Kerro jokin onnistunut kokemus monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista?

---

21. Kerro jokin epäonnistunut kokemus monimuoto-opiskelijoiden tuutoroinnista?

MOTIVAATIO JA TUEN JA OHJAUKSEN TARVE

22. Kuinka motivoitunut olet toimimaan tuutorina? *

- Erittäin motivoitunut
- Melko motivoitunut
- Jonkin verran motivoitunut
- En ollenkaan motivoitunut
- En osaa sanoa

23. Millainen merkitys tuutorina toimimisella on ollut sinulle itsellesi?

---

24. Oletko saanut tukea ja ohjausta monimuototuutorointiin? *

(esim. opettajatuutoreilta, opinto-ohjaajilta yms.)

- Kyllä
- En

25. Keneltä olet saanut tukea ja ohjausta? Millaista tukea?

---

26. Olisitko toivonut tukea ja ohjausta tuutorointiin? *

- Kyllä
- En

27. Minkälaista tukea ja ohjausta olisit toivonut?

---

28. Miten olet mielestäsi onnistunut monimuototuutorina? *

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- En kovinkaan hyvin
- Melko huonosti

29. Palveleeko mielestäsi nykyisenkaltainen monimuototuutorointi opiskelijoita? *

- Erittäin hyvin
- Melko hyvin
- Ei kovinkaan hyvin
- Melko huonosti
- En osaa sanoa

30. Mitä olet saanut tuutoroinnista itsellesi?

---

31. Koetko tuutoroinnista olevan hyötyä työurallesi? *

- Erittäin paljon
- Melko paljon

- Jonkin verran
- En ollenkaan
- En osaa sanoa

32. Miten kehittäisit Oamkin ja OSAKOn henkilökunnan antamaa ohjausta ja tukea monimuototuutoreille?

---

33. Mitä muuta haluaisit tuutoroinnista sanoa?

Kiitos ajastasi!